

DET SPELAR ROLL VAR VI BOR

- jämförelse mellan 38 kommuner

FöreningsSparbanken
och samverkande sparbanker

Rapport

Det spelar roll var vi bor - jämförelse mellan 38 kommuner

Institutet för Privatekonomi
Lina Gustafsson
Ulla Samuel

Juni 2004

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning.....	5
Karta 1 - Våra 38 kommuner	6
Sammanfattning.....	7
Resultat.....	8
Villapriser	8
Förvärvsinkomst.....	8
Hushållsinkomsten.....	9
Skillnad mellan kvinnor och män.....	9
Lönesummeutveckling.....	10
Karta 2 – Tillväxt i lönesumma 1998 – 2003, procent	11
Kommunalskatt	12
Nettoinkomst.....	12
Disponibel inkomst	13
Karta 3 – Disponibel inkomst, kr/mån.....	14
Boende	15
Lån och finansiering.....	15
Energi	15
Vatten och avlopp.....	17
Sophämtning.....	17
Summa driftskostnader per månad.....	17
Villa/hemförsäkring	17
Fastighetsskatt.....	17
Summa boendekostnad	18
Karta 4 – Boendekostnader, kr/mån.....	19
Kvar efter boende.....	20
Karta 5 – Kvar när boendekostnaderna är betalda, kr/månad	21
Barnomsorg.....	22
Taxan varierar.....	22
Övrigt nödvändigt	22
Mat.....	23
Dagstidning	23
Lokala resor	23
Bil.....	24
Summa övrigt nödvändigt inklusive bil	24
Totala utgifter	24
Kvar efter nödvändiga utgifter - en standardmätare	25
Karta 6 – Kvar att leva på, kronor/månad.....	27
Slutsatser	28
Utjämning.....	28
Huspriserna avgörande	28
Sårbara hushåll i storstadsområdena.....	29
Vart skall man då söka sig?	30
Förutsättningar.....	31
Kommuner.....	31
Familj	31
Inkomster	31

Inkomstskatt	31
Boende	31
Driftskostnader	31
Barnomsorg.....	32
Mat	32
Bil	32
Försäkring	32
Dagstidning.....	32
Lokala resor.....	32
Bilaga 1.....	33
Bilaga 2.....	40
Bilaga 3 - Sverigevillan.....	41
Bilaga 4.....	42
Bilaga 5.....	43
Bilaga 6.....	44

Inledning

Institutet för Privatekonomi analyserar förutsättningarna för privatekonomin ur ett individperspektiv och Arena för tillväxt arbetar med regionala analyser kring tillväxtförutsättningar. Med en gemensam ansats för att bredda perspektivet har denna rapport tagits fram.

Hur kommer det sig att vi bor där vi bor? Är det slumpen, arvet eller ett medvetet val? Vi kanske inte alltid väljer helt frivilligt utan kan vara påtvingade t ex av möjligheten till arbete och försörjning. Det fria valet inskränks också av våra ekonomiska resurser. Många gånger har vi helt enkelt inte råd att bo där vi helst skulle vilja.

Att prisnivån på småhus uppvisar stora skillnader beroende på ort och plats i landet vet vi sedan länge. Likaså vet vi att kommunala avgifter, kommunal utdebitering och inkomstnivåer varierar mellan olika orter. Kostnader för annan konsumtion, t ex försäkringspremier, mat, dagstidning och lokala resor varierar dessutom.

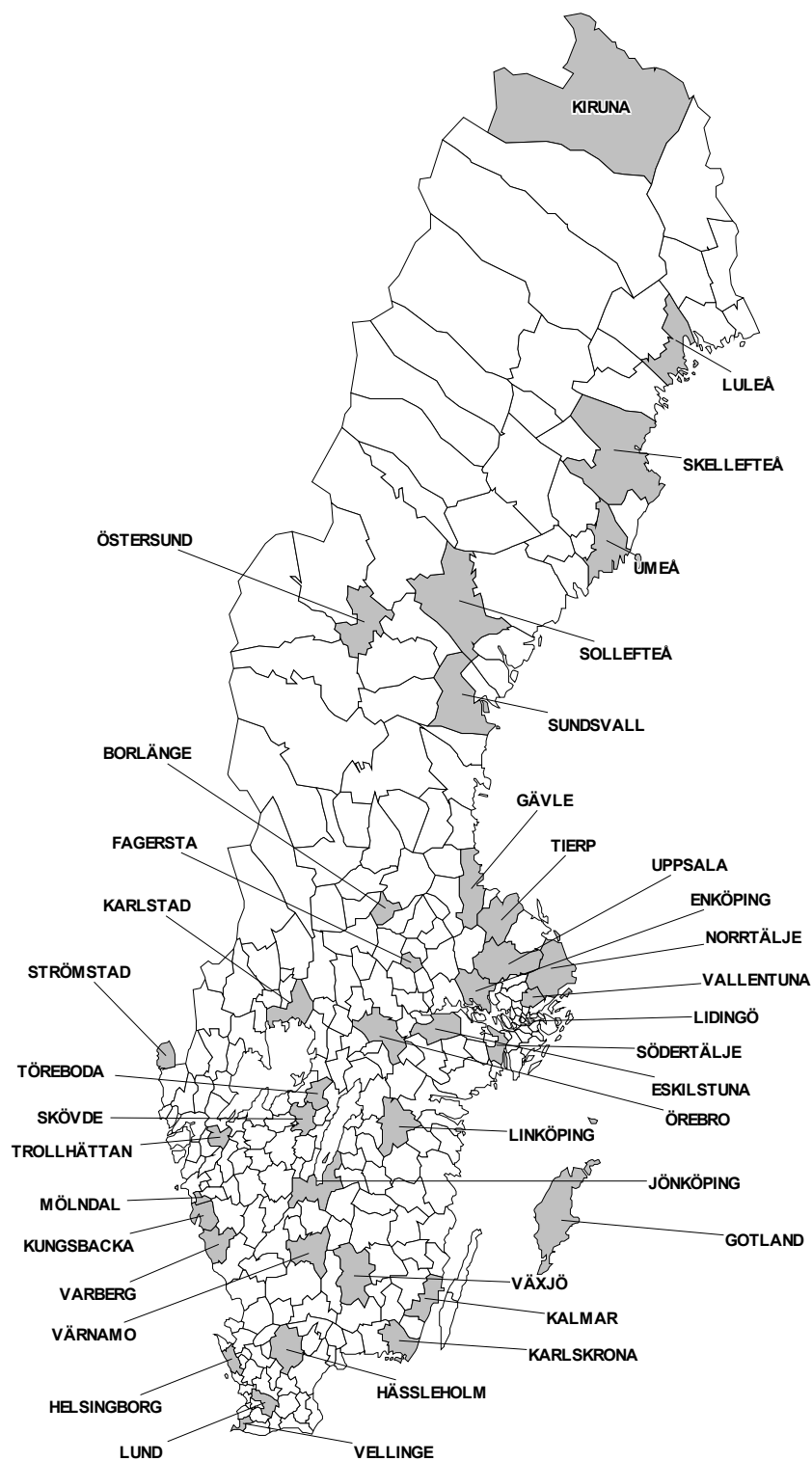
Två gånger tidigare, 1997 och 1999, har Institut för Privatekonomi på FöreningsSparbanken i rapporter jämfört kostnaderna att bo i tolv av landets kommuner. I båda jämförelserna hade hushållen lika stora inkomster och köpte likadana hus. Resultaten då visade att det var mycket stora ekonomiska skillnader mellan familjerna beroende på var de bodde. Typfamiljen i storstad hade en betydligt mer pressad ekonomisk situation än motsvarande familj i övriga landet. Främst berodde detta på högre fastighetspriser och därmed högre lånekostnader och fastighetsskatter. Men även de kommunala avgifterna varierade mycket mellan de olika kommunerna. Familjerna i norrlands-kommunerna klarade sig bäst tack vare lägre hus- och elpriser samt relativt förmånliga barnomsorgsavgifter.

Denna gång har redovisningen utökats till 38 kommuner. Beräkningarna har förändrats så till vida att förvärvsinkomsterna denna gång motsvarar medianinkomsten för vårt hushåll inom respektive kommun. Jämförelser med de tidigare resultaten går därför inte att göra. Rapporten har också utökats med länsvisa skillnader i matpriser.

För definitioner och förutsättningar, se sidan 31.

Avsikten med denna rapport är att ge en sammantagen beskrivning av vilka konsekvenser alla dessa faktorer har för hushållen. Är det så att inkomstskillnaderna uppväger variationer i kostnadsnivåer?

Karta 1 - Våra 38 kommuner

Sammanfattning

Inkomst- och prisnivåer varierar mellan olika kommuner. I vissa fall kan skillnaderna tyckas vara stora men när inkomstskatter och nödvändiga utgifter beaktas sker en markant utjämning. Bland de 38 kommuner vi studerat minskar spännvidden i hushålls-ekonomi från en skillnad på 19 340 kronor per månad i bruttoinkomst till 7 940 kronor kvar efter det att allt nödvändigt är betalt.

Bruttoinkomsten är högst på Lidingö (54 070 kronor per månad) och lägst på Gotland (34 730 kronor per månad) men när allt det nödvändiga är betalt är överskottet störst i Fagersta (9 480 kronor per månad) och minst i Uppsala (1 540 kronor per månad). På Lidingö har man 3 010 kronor över och på Gotland 2 310 kronor över efter att alla nödvändiga utgifter är betalda. Trots att man har nästan 20 000 kronor mer i förvärvs-inkomst på Lidingö har man bara 700 kronor mer att disponera när det nödvändiga är betalt, jämfört med på Gotland.

Även när det gäller huspriser ligger Lidingö i topp (3,8 miljoner kronor), lägsta priset finner vi i Töreboda (490 000 kronor). För att köpa FöreningsSparbankens Sverigevilla måste Lidingöfamiljen betala nära åtta gånger mer än en familj i Töreboda. I praktiken innebär detta att en Sverigevilla i Töreboda inte ens räcker till en kontantinsats på 15 procent för motsvarande villa på Lidingö.

Driftskostnaderna varierar mellan 2 320 kronor (Varberg) och 3 380 kronor per månad (Kiruna). Boendekostnaderna totalt ligger på ett genomsnitt på 9 430 kronor per månad, där familjerna måste ut med 19 750 kronor varje månad på Lidingö och 5 230 kronor i Töreboda. Medianen ligger på ca 8 800 kronor. Hur mycket man har kvar efter boendekostnader varierar mellan 15 550 kronor (Uppsala) och 22 950 kronor (Kiruna) dvs en skillnad på 7 400 kronor.

Ser vi på posten kvar efter samtliga nödvändiga utgifter uppvisar den en skillnad på nära 8 000 kronor.

Maten kostar i genomsnitt 3 770 kronor. Det skiljer 410 kronor mellan billigaste och dyraste länet. Man kan uttrycka det så att man på de orter där maten är dyrast betalar mer än en hel månads mat extra per år, jämfört med de billigaste.

Högre inkomstläge leder inte automatiskt till högre standard. Fastighetspriserna är av avgörande betydelse. I kommuner med dyra bostäder krävs högre inkomster för att finansiera boendet och för hushåll med medianinkomster blir det många gånger mindre kvar där när allt nödvändigt är betalt än i kommuner där inkomster och fastighetspriser är lägre. När bostadspriserna är höga ökar också sårbarheten för t ex räntehöjningar och politiska beslut som kan verka negativt på boendekostnaderna.

Resultat

Villapriser

För priset för en Sverigevilla på Lidingö kan du få åtta i Töreboda.

Priset för FöreningsSparbankens Sverigevilla uppvisar mycket stora skillnader beroende på vilken kommun den ligger i. Den som bor på Lidingö och köpt huset i år har betalt hela 3 800 000 kronor. Detta skall jämföras med 490 000 kronor för den som samtidigt köpt motsvarande hus i Töreboda. Sålunda en skillnad på 3,3 miljoner vilket innebär att det går närmare åtta Törebodahus på ett på Lidingö.

Ser vi på våra 38 kommuner tycks huspriserna vara högst i eller i närheten av storstadsområdena, i många fall över två miljoner kronor. Förutom Lidingöhuset för 3,8 miljoner kronor kostar huset minst två miljoner kronor i Helsingborg, Kungsbacka, Södertälje, Vellinge, Mölndal, Lund och Uppsala. Lidingöhuset är 58 procent dyrare än Uppsalahuset som är näst dyrast med 2,4 miljoner kronor.

Samtidigt går det att köpa villan för mindre än en miljon kronor i sju kommuner. Förutom i Töreboda, gäller det i Skellefteå, Hässleholm, Borlänge, Kiruna, Fagersta och Sollefteå. Av dessa sju kommuner finns tre i Norrland. Umeå är den dyraste av våra norrlandskommuner. Där kostar villan 1,6 miljoner kronor.

Vi kan konstatera att bland några av kommunerna med de lägsta huspriserna har befolkningsminskningen varit störst under de senaste 10-20 åren. Text har befolkningen de senaste 20 åren minskat mellan 15 och 17 procent i Fagersta, Kiruna och Sollefteå. Under motsvarande period har den största befolkningsökningen skett i Kungsbacka, Umeå och Vallentuna, mellan 29 och 46 procent. I de två sistnämnda kommunerna har villapriserna ännu inte passerat tvåmiljonersgränsen trots stark befolkningstillväxt. I Uppsala har befolkningsökningen de senaste tio åren varit i stort sett lika stor som befolkningsminskningen i Fagersta och Kiruna under samma period, 10 procent.

Ovägt uppgår genomsnittspriset för Sverigevillan i våra 38 kommuner till 1 450 000 kronor med ett medianpris på 1 300 000 kronor. Genomsnittspriset för samtliga Sverigevillor som FöreningsSparbanken Fastighetsbyrå värderat är 1 277 000 kronor.

Förvärvsinkomst

Hushållet på Lidingö har den högsta medianinkomsten med över 50 procent mer än Gotlandshushållet som har den lägsta. Skillnaden uppgår till 19 340 kronor per månad. Trots den högre inkomsten måste Lidingöfamiljen betala närmare sex årslöner för Sverigevillan. I Töreboda räcker det med 14 månadslöner. På Gotland där inkomsterna är låga och huspriserna relativt höga måste familjerna betala 3,5 årslöner.

Männens inkomstspridning är betydligt större än kvinnornas. Skillnaden mellan männens och kvinnornas inkomster är störst på Lidingö och minst i Sollefteå.

Hushållsinkomsten

Hushållsinkomsten är beräknad för individer i åldern 30-39 år vilka är gifta/sambor och har gemensamma barn.

Den sammanlagda medianinkomsten för dessa hushåll är högst på Lidingö, 54 070 kronor per månad, vilket är drygt 22 procent mer än i Vallentuna där inkomsten är näst högst, 44 130 kronor. Inte så långt efter Vallentuna kommer Vellinge med en medianinkomst på 43 440 kronor i månaden.

Längst ner på ranglistan finner vi Gotland där medianinkomsten per månad beräknas uppgå till 34 730 kronor. Därefter följer Töreboda och Sollefteå med 35 470 respektive 35 990 kronor per månad.

De fem kommunerna med de högsta inkomsterna, 42 600 kronor per månad eller mer, finns samtliga runt storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Spännvidden mellan högsta och lägsta hushållsinkomst brutto i vår undersökning är 19 340 kronor per månad.

Även om inkomsten är högst på Lidingö måste familjen där göra den största uppoffringen för att köpa Sverigevillan. Priset där motsvarar sex årslöner. I Töreboda där Sverigevillan är billigast räcker det med 14 månadslöner. På Gotland där inkomsten är lägst krävs motsvarande ca tre och en halv årslön. Se bilaga 2.

Skillnad mellan kvinnor och män

Ser vi på inkomsterna för männen och kvinnorna var för sig finner vi att männens inkomster är högst på Lidingö, i Vallentuna och Vellinge, dvs i de kommuner som samtidigt har de högsta sammanlagda hushållsinkomsterna. Medianinkomsterna där uppgår till mellan 27 070–35 350 kronor per månad. Männens inkomster är lägst på Gotland, i Sollefteå och Töreboda där de varierar mellan 19 760–20 430 kronor per månad.

Kvinnornas inkomster uppvisar ett något annorlunda mönster. Visserligen finns även högsta inkomstnivån för kvinnorna på Lidingö (18 720 kronor) men därefter följer Mölndal och Sundsvall (16 770 respektive 16 650 kronor), som bland männen hamnar på femte respektive elfte plats. De lägsta inkomsterna finns i Hässleholm, Varberg och Tierp (14 330, 14 360 respektive 14 460 kronor). Medianinkomsterna baseras på faktisk inkomst dvs hänsyn har inte tagits till sysselsättningsgrad.

Samtidigt som inkomstnivån för såväl män som kvinnor var för sig är högst på Lidingö finner vi att kvinnornas inkomster där bara uppgår till 53 procent av männens. Lidingö är därmed den kommun där inkomstskillnaderna mellan könen är störst. Minst skillnad mellan könen noterar vi för Gotland och Sollefteå där kvinnornas inkomster uppgår till 76 respektive 78 procent av männens.

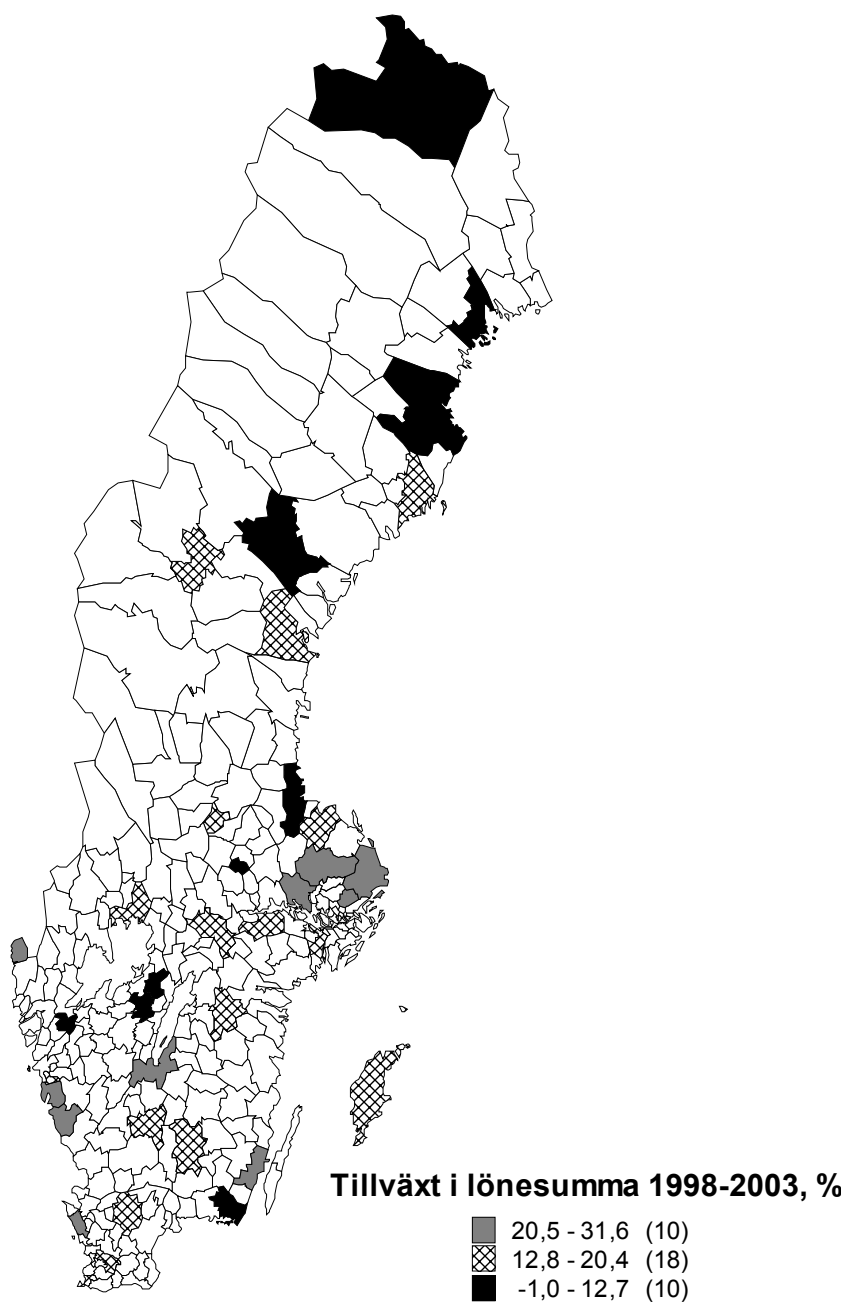
Det är således i kommunerna med de lägsta hushållsinkomsterna som skillnaderna mellan könen är minst. Störst är de där hushållsinkomsterna är högst. Spännvidden mellan högsta och lägsta inkomst för männen uppgår till ca 79 procent medan motsvarande tal för kvinnorna är ca 31 procent.

Lönesummeutveckling

Kommuner med befolkningsminskning har den sämsta lönesummeutvecklingen.

I Strömstad har lönesumman utvecklats snabbast med mer än 30 procent under perioden 1998-2003. I Uppsala och Enköping uppgår den till 23,9 respektive 23,0 procent. I Kiruna, Sollefteå och Fagersta, dvs kommunerna som minskar mest är också lönesummeutvecklingen bland de lägsta. I Kiruna minskar den med en knapp procent mot en ökning på ca fem respektive 6,5 procent i de andra två. Se Karta 2.

Karta 2 – Tillväxt i lönesumma 1998 – 2003, procent

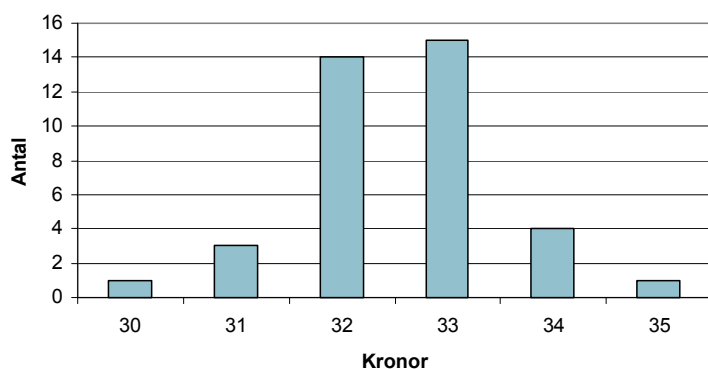
Kommunalskatt

Skillnaden mellan högsta och lägsta utdebitering är 4 kronor och 83 öre.

Den genomsnittliga kommunalskatten i hela Sverige är i år (2004) 32,70 kronor, inklusive kyrkoavgift. De 38 kommuner som vi studerat har ett ovägt genomsnitt på 33,03 kronor. Utdebiteringen är lägst i Vellinge, 30,64 kronor, jämfört med Sollefteå där den är högst, 35,47 kronor. Skillnaden mellan högsta och lägsta utdebitering är således 4 kronor och 83 öre. Omräknat på genomsnittlig medianinkomst för män i våra kommuner betyder en sådan skatteskillnad 1 075 kronor per månad, ca 12 900 kronor per år.

I vår undersökning har fem kommuner, dvs ca 13 procent, en utdebitering som uppgår till 34 kronor eller mer. Se diagram 1. I hela Sverige är motsvarande andel ca 25 procent.

Diagram 1 Undersökningens kommuner fördelade efter kommunal utdebitering 2004

Förenklat tycks det som om utdebiteringen i kronor tenderar att öka längre norrut. Kommunerna i Götaland har ofta lägre utdebitering än dem i Svealand, vilka i sin tur ofta har lägre än dem i Norrland.

Under senare år har en viss utjämning skett mellan utdebiteringen i Sveriges samtliga kommuner. Sedan 1997 har skillnaden minskat med 1,83 kronor. Se tabell 1.

Tabell 1 Skillnad mellan högst och lägst kommunalskatt i Sverige åren 1997 - 2004

År	Skillnad kronor
1997	7,9
1998	7,9
1999	7,35
2000	7,9
2001	6,79
2002	6,48
2003	5,32
2004	6,07

Nettoinkomst

När inkomstskatten beaktas minskar inkomstskillnaderna. Mellan Lidingö och Götaland är den 11 680 kronor per månad efter skatt mot 19 340 kronor före skatt.

När hänsyn tagits till bruttoinkomst, statlig och kommunal inkomstskatt minskar spännvidden mellan kommunerna. Skillnaden i bruttoinkomst på 19 340 kronor per månad reduceras till 11 680 kronor per månad. Hushållens nettoinkomst på Lidingö är

sålendes 50 procent högre än på Gotland medan bruttoinkomsten är 56 procent högre, vilket förklaras av att pappan i vårt hushåll på Lidingö betalar statlig inkomstskatt. I det här fallet betyder den statliga skatten på Lidingö mer än den 2,54 kronor högre kommunalskatten på Gotland.

Trots relativt stora skillnader i kommunal utdebitering påverkas inte rangordningen särskilt mycket när skatten räknas bort från bruttoinkomsten. Endast ett fåtal kommuner förändrar sin position påtagligt jämfört med bruttoinkomstredovisningen. Det är framför allt Borlänge som på grund av en relativt hög utdebitering tappar åtta positioner, från 24:e till 32:a plats. Detsamma gäller Fagersta som flyttas ned sex steg, från 12:e till 18:e plats. Varberg med låg kommunalskatt får däremot ett gynnsammare läge och flyttas från 33:e till 28:e plats. Övriga kommuner rör sig obetydligt eller inte alls.

Om man jämför förvärvsinkomsterna där husprisskillnaden är som störst dvs på Lidingö och i Töreboda ser vi att inkomstskillnaden inte är lika stor. Trots att Lidingöhuset är åtta gånger dyrare än Törebodahuset är nettoinkomsten på Lidingö bara 1,5 gånger högre. Skillnaden är 10 700 kronor per månad.

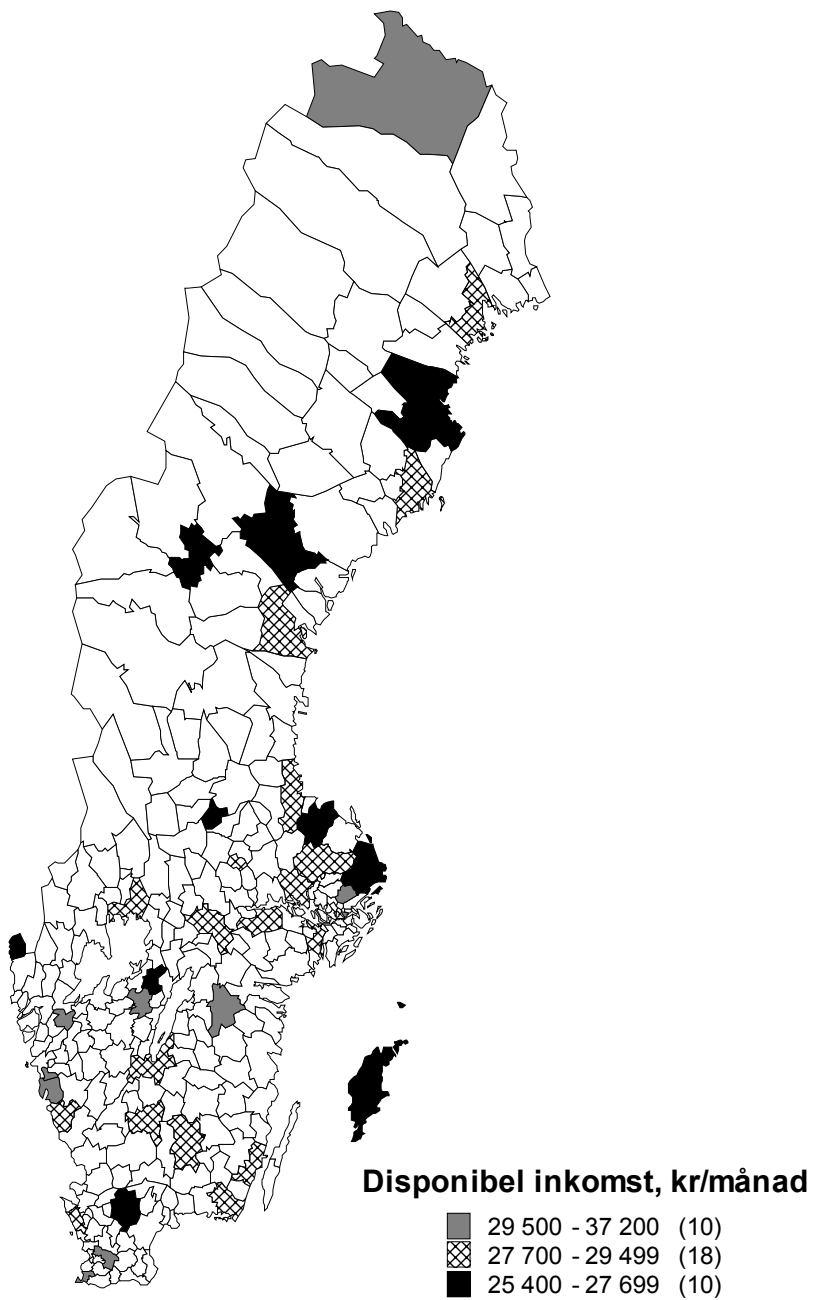
Disponibel inkomst

Kommunernas inbördes placering är desamma för netto- och disponibelinkomsterna. Den disponibla inkomsten, mätt som medianinkomsten efter skatt plus barnbidrag, uppgår i genomsnitt till 28 830 kronor per månad. Motsvarande medianvärde är 28 580 kronor.

I denna undersökning utgörs den disponibla inkomsten av hushållets nettoinkomst med tillägg för två barnbidrag (2 x 950 kronor). Se Karta 3.

Då barnbidraget är lika för alla hushåll oavsett inkomst kommer rangordningen av de disponibla inkomsterna i de olika kommunerna att bli densamma som den som beskrivits för nettoinkomsterna. De disponibla inkomsterna som skall täcka familjernas fasta och rörliga kostnader samt sparande varierar mellan 37 120 kronor per månad på Lidingö och 25 440 kronor per månad på Gotland. Familjen på Lidingö har därmed närmare 50 procent högre disponibel inkomst än Gotlandsfamiljen.

Karta 3 – Disponibel inkomst, kr/mån

Boende

Sverigevillan i Töreboda räcker inte ens som kontantinsats för motsvarande hus på Lidingö. Medan familjen i Töreboda avsätter ca 20 procent av sina disponibla inkomster till boendet måste familjen på Lidingö avsätta så mycket som 53 procent. Driftkostnaderna uppvisar stora variationer men påverkar inte särskilt rangordningen för totala boendekostnaden. Huspriset betyder mest. Kostnaden för boendet är nästan fyra gånger högre på Lidingö än i Töreboda.

Lån och finansiering

Enligt förutsättningarna har hushållen vid husköpet betalt 15 procent kontant och lånat motsvarande 85 procent av köpeskillingen. Detta innebär att hushållen antas ha sparat ihop eller på annat sätt haft en kontantinsats som i kronor måste vara större ju dyrare huset är. Skulle alla hushåll gjort samma uppoffring, i kronor räknat, hade skillnaderna i vår rapport blivit större. Den modell vi valt att utgå ifrån är hur det ofta kan se ut i praktiken för husköpare. I samband med husköpet tillkommer stämpelskatter som också blir högre ju dyrare huset är. Den kostnaden har vi dock inte beaktat här.

Hushållen har dels ett bottenlån, dels ett topplån. Bottenlånet motsvarar 75 procent av köpeskillingen och betalas enligt en 40-årig serieplan. Topplånet motsvarar tio procent av priset och skall amorteras på tio år. Bottenlåneräntan är 5,5 procent och topplåneräntan en procentenhet högre.

Utifrån Sverigevillans pris blir ränteutgifterna i tre av kommunerna, Lidingö, Uppsala och Lund över 100 000 kronor per år. I beräkningarna av hushållens ekonomi har vi utgått ifrån att mannen och kvinnan delar på ränteutgifterna så att skattereduktionen blir 30 procent fullt ut.

I och med att det dyraste huset är närmare åtta gånger dyrare än det billigaste kommer lånekostnaderna inklusive amorteringarna också att uppvisa mycket stora skillnader. Lånekostnaden netto för Lidingöhuset blir i kronor 12 610 kronor dyrare än Törebodahuset per månad. Skillnaden i disponibel inkomst uppgår till 10 700 kronor per månad. Medan Törebodafamiljen lägger sju procent av sin disponibla inkomst på lånen är motsvarande andel för Lidingöfamiljen 39 procent. Av Uppsalafamiljens disponibla inkomst går ca 32 procent till räntor (netto) och amorteringar.

Energi

Energiförbrukningen för uppvärmning, varmvatten och hushållsel har beräknats enligt Konsumentverkets energikalkyl. I verkligheten har sannolikt vissa hushåll någon form av alternativ uppvärmningskälla, något som vi dock inte beaktat utan vi har istället utgått från att all uppvärmning sker med el. Kostnaden för energin är, utöver själva elpriset, beroende av dels förbrukningens storlek, dels de olika nätbolagens pris för överföringen.

Hur många kilowattimmar som går åt varierar beroende på var i Sverige huset finns. Lägst beräknas årsförbrukningen vara i södra Sverige, 23 200 kWh. Högst är den helt naturligt i övre Norrland där Kiruna beräknas ha den allra största årsförbrukningen på 32 700 kWh, vilket också genererar den dyraste uppvärmningskostnaden. Se tabell 2.

Tabell 2 Energiförbrukning för Sverigevillan, enligt Konsumentverket

Antal kWh/år	Kommuner
23 200	Gotland, Helsingborg, Hässleholm, Kalmar, Karlskrona, Kungsbacka, Lund, Mölndal, Strömstad, Varberg och Vellinge
24 700	Enköping, Eskilstuna, Fagersta, Jönköping, Karlstad, Lidingö, Linköping, Norrtälje, Skövde, Södertälje, Tierp, Trollhättan, Töreboda, Uppsala, Vallentuna, Värnamo, Växjö och Örebro
27 000	Gävle och Borlänge
28 400	<i>Skellefteå, Sollefteå, Sundsvall, Umeå och Östersund</i>
30 200	<i>Luleå</i>
32 700	<i>Kiruna</i>

Kommuner med lägre energiskatt har angivits med kursiv stil

Nätkostnaderna varierar mellan 3 020 och 8 620 kronor per år. Billigast är nätet i Luleå, tack vare att Luleå Energi inte debiterar någon rörlig avgift. Dyrast är det i Kiruna. Förutom Luleå är det ytterligare fem kommuner där årskostnaden för elnätet understiger 5 000 kronor. Dessa är Skövde, Varberg, Trollhättan, Sundsvall och Kalmar. Över 7 000 kronor om året kostar det i Mölndal, Växjö, Hässleholm, Strömstad, Tierp och i Kiruna.

Beräknar vi det totala priset för en kilowattimme, dvs summan av energi- och överföringsavgifter finner vi att priset är högst i Strömstad, Mölndal, Tierp och Hässleholm med ett pris runt 108 à 107 öre/kWh. Lägsta priset noteras för Luleå med 77 öre/kWh. En skillnad som motsvarar ca 500 kronor per månad vid en årsförbrukning på 20 000 kWh. Det genomsnittliga kWh-priset i undersökningens 38 kommuner uppgår till 98 öre.

30 680 kronor per år måste Kirunafamiljen betala för sin energi. Då har hänsyn tagits till den lägre energiskatten som tillämpas i Norrland. Med samma skatt som övriga landet hade priset blivit 2 450 kronor högre per år. Kiruna utmärker sig trots det vad gäller energikostnaderna.

Närmast därefter kommer Tierpsfamiljen som betalar 26 470 kronor per år, vilket är 4 210 kronor mindre per år än i Kiruna.

Lägsta energinotan har Varbergfamiljen som betalar 21 860 kronor per år. Skillnaden mellan Varberg och Kiruna är därmed 8 820 kronor per år, drygt 730 kronor per månad. Uttryckt i procent är det 40 procent dyrare att värma upp Sverigevillan i Kiruna jämfört med motsvarande hus i Varberg.

Intressant att notera är norrlandskommunen Luleå som trots hög energiförbrukning kommer undan med tämligen låga energikostnader, 23 400 kronor per år. En förklaring är att Luleå Energi inte debiterar någon rörlig avgift för nätanvändningen. I energikostnad skiljer det ca 600 kronor per månad mellan Kiruna och Luleå.

Bland Götalandskommunerna har Växjö de högsta energikostnaderna, 25 940 kronor per år, dvs 340 kronor mer per månad än i Varberg. I Svealand har Lidingö de lägsta

och Tierp de högsta energikostnaderna. Skillnaden där motsvarar ca 230 kronor per månad.

Vatten och avlopp

Energikostnaderna visade sig i stor utsträckning variera beroende på geografiskt läge. Något sådant samband kan inte konstateras när det gäller kostnaderna för vatten och avlopp. Prisskillnaderna är dock mycket stora. *Billigast är det i Östersund med en kostnad på 3 220 kronor per år för 225 m³. Kostnaden för samma förbrukning i Kiruna, som är dyrast, är nära två och en halv gånger högre, ca 7 770 kronor per år.* Genomsnittskostnaden i våra 38 kommuner uppgår till 5 130 kronor per år med ett medianpris på ca 4 840 kronor. I sju av kommunerna är kostnaden ca 7 000 kronor eller mer per år. Det gäller Töreboda, Växjö, Tierp, Vallentuna, Sollefteå, Karlskrona och Kiruna. I tio kommuner understiger priset ca 4 000 kronor per år. Det är förutom Östersund även Jönköping, Gävle, Vellinge, Lund, Helsingborg, Örebro, Eskilstuna, Uppsala och Trollhättan.

Sophämtning

Ännu större är spridningen vad gäller kostnaden för sophämtning. Dyrast är det i Enköping där tömning av ett 190 liters kärl var 14:e dag uppgår till nära 2 500 kronor per år. Familjen i Uppsala behöver, för samma tjänst, endast betala drygt 900 kronor. Genomsnittspriset i våra 38 kommuner ligger på 1 530 kronor per år med ett medianpris runt 1 440 kronor. Det är i sex av kommunerna som kostnaden uppgår till 2 000 kronor eller mer per år. Strömstad, Örebro, Kiruna, Gotland, Växjö och så Enköping. Mindre än 1 000 kronor kostar det förutom i Uppsala även i Värnamo. I tre kommuner kan man delvis påverka sin kostnad genom att soporna här vägs och man betalar för det man verkligen kastar. Kommunerna är Umeå, Linköping och Sundsvall.

Summa driftskostnader per månad

När kostnaderna för energi, vatten och avlopp samt sophämtning läggs samman finner vi att de tillsammans är dyrast i Kiruna, 3 380 kronor per månad, och billigast i Varberg, 2 320 kronor per månad. Således ca 45 procent dyrare i Kiruna. Näst dyrast är de i Växjö med 2 970 kronor per månad. Genomsnittskostnaden bland de 38 kommunerna uppgår till 2 610 kronor per månad.

Något samband med geografiskt läge kan inte konstateras trots att energikostnaderna väger tungt i många norrlandskommuner. Vi har heller inte kunnat se något samband med nivån på den kommunala utdebiteringen.

Villa/hemförsäkring

Familjernas villa/hemförsäkringspremier uppvisar inte särskilt stort samband med huspriserna. Visserligen är premien dyrast på Lidingö där huset är allra dyrast men i t ex Sollefteå är premien näst dyrast trots att huspriset där är näst lägst. Billigast är försäkringspremien i Kalmar där den är ca 3 200 kronor per år mot 5 320 på Lidingö. I 22 av kommunerna ligger premien under 4 000 kronor per år. Endast Lidingö kommer över 5 000 kronor. Genomsnittspremien uppgår till ca 4 030 kronor per år, dvs ca 335 kronor per månad.

Fastighetsskatt

I våra beräkningar har vi antagit att Sverigevillans taxeringsvärde motsvarar 75 procent av köpeskillingen på de olika orterna. Detta innebär att rangordningen blir densamma

som för villapriserna. Mest måste Lidingöfamiljen betala, 28 500 kronor per år eller 2 380 kronor per månad. Törebodafamiljen slipper undan med 3 680 kronor per år, dvs 310 kronor per månad. Skillnaden motsvarar den genomsnittliga energikostnaden för husen i vår undersökning.

Summa boendekostnad

När hela boendekostnaden, bestående av såväl utgifter för lån, fastighetsskatt som driftskostnader, jämförs mellan de olika kommunerna, får vi en rangordning som inte avviker särskilt mycket från den som redovisades för huspriserna. 18 kommuner behåller samma plats även efter det att hänsyn tagits till driftskostnaderna. Största avvikelser noteras för Strömstad som på grund av höga driftskostnader flyttas från 21:a till 28:e plats. Detsamma gäller Sundsvall som flyttas från 14:e till 20:e plats. Tack vare låga driftskostnader flyttas Trollhättan däremot från 20:e till 16:e plats.

Högst boendekostnad har familjen på Lidingö, 19 750 kronor per månad, vilket skall jämföras med Törebodafamiljens på 5 230 kronor. En skillnad på 14 520 kronor per månad för samma hus! Att driftskostnaderna är 310 kronor lägre per månad på Lidingö än i Töreboda har inte någon större betydelse. När hänsyn tagits till villa/hemförsäkringen minskar skillnaden till 160 kronor per månad. Näst dyrast är det att bo i Uppsala. Här måste familjen betala 13 440 kronor per månad eller 8 210 kronor mer än i Töreboda.

I två kommuner utöver Töreboda, nämligen Sollefteå och Fagersta, är den totala boendekostnaden under 6 000 kronor per månad. I 15 kommuner är kostnaden 10 000 kronor per månad eller mer.

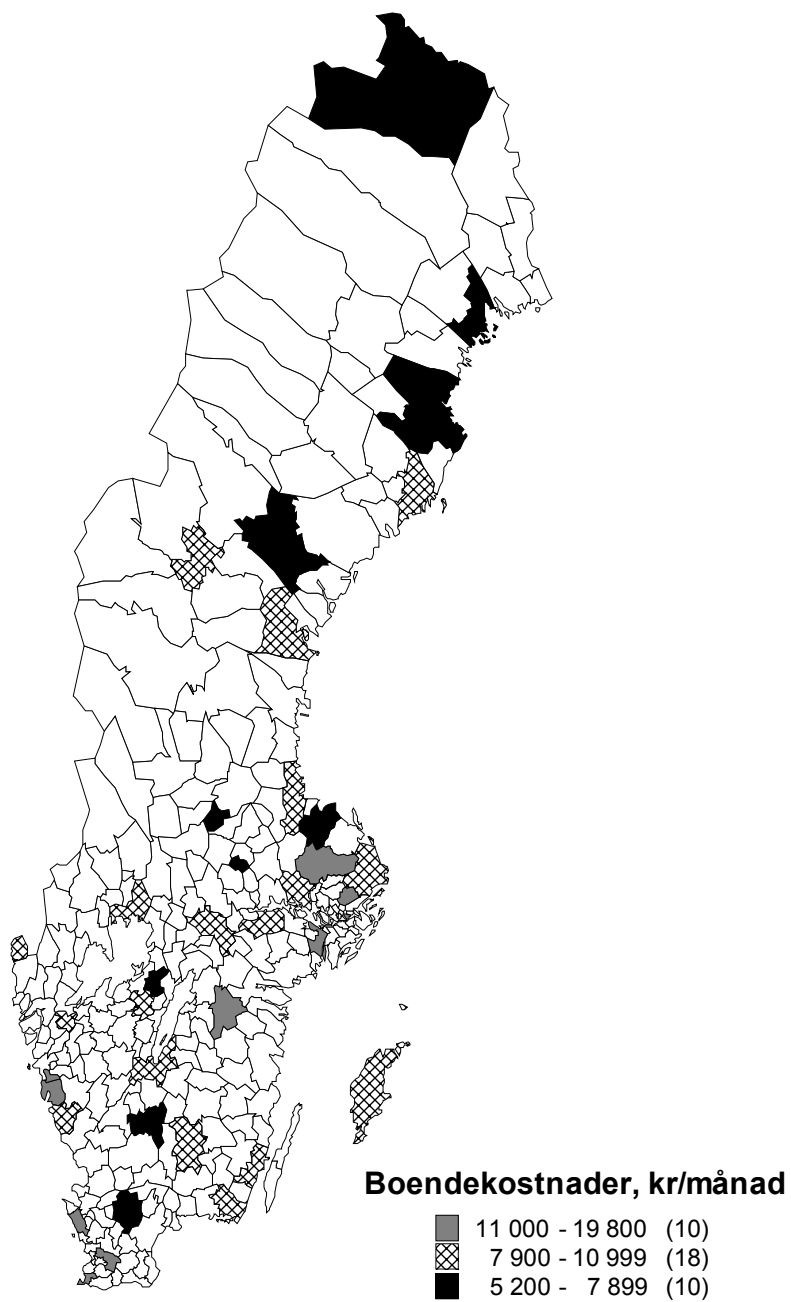
I våra 38 kommuner är den genomsnittliga boendekostnaden 9 430 kronor per månad med en mediankostnad på ca 8 840 kronor per månad. Se Karta 4.

Medan familjerna i Töreboda och Fagersta avsätter ca 20 procent av sina disponibla inkomster till boendet måste familjerna i Uppsala och Lidingö avsätta så mycket som 46 respektive 53 procent. Se tabell 3.

Tabell 3 Boendegiftens andel av disponibel inkomst

Andel (procent)	Kommuner
- 20	Fagersta och Töreboda
21 - 25	Borlänge, Hässleholm, Kiruna och Sollefteå
26 - 30	Enköping, Gävle, Kalmar, Karlskrona, Luleå, Skellefteå, Skövde, Tierp, Trollhättan, Värnamo och Östersund
31 - 35	Eskilstuna, Karlstad, Sundsvall, Umeå, Växjö och Örebro
36 - 40	Gotland, Jönköping, Kungsbacka, Linköping, Mölndal, Norrtälje, Vallentuna, Varberg och Vellinge
41 -	Helsingborg, Lidingö, Lund, Strömstad, Södertälje och Uppsala

Karta 4 – Boendekostnader, kr/mån

Kvar efter boende

Boendekostnaderna bidrar till ytterligare utjämning. Från en skillnad i bruttoinkomst mellan Lidingö och Gotland på 19 340 kronor per månad återstår 1 630 kronor när boendet är betalt. Mest kvar efter boende har Kirunafamiljen.

Tack vare en bra inkomstnivå i kombination med ett relativt rimligt huspris kommer Kirunafamiljen bäst ut efter det att boendeutgiften dragits av från den disponibla inkomsten. Detta trots höga driftskostnader. Här blir det 22 950 kronor per månad kvar till allt annat, utöver boendet. Emellertid är avståndet till Fagersta, som kommer på andra plats, bara 90 kronor per månad. Se Karta 5.

Minst kvar efter boendeutgifterna har Uppsalafamiljen, 15 550 kronor per månad, tätt följd av Gotland med bara 190 kronor mer per månad. Jämfört med Kirunafamiljen är detta drygt 30 procent eller ca 7 400 respektive 7 200 kronor mindre. Se tabell 4.

Resultatet visar inte något geografiskt samband utan är i stort sett resultat av kombinationen löneläge och fastighetspris. Sålunda gynnas Kiruna av ett relativt högt löneläge och tämligen lågt huspris. I Uppsala har huspriserna stigit för mycket för att inkomstnivån skall räcka till en mer gynnsam placering. På Gotland pressas priserna troligen upp på grund av efterfrågan från fastlandsboende. Lidingöfamiljen med sitt extremt dyra hus och den högsta inkomsten kommer i vår undersökning på 33:e plats när det gäller vad som återstår när skatt och boende är betalt.

Inkomstskillnaden brutto mellan Lidingö och Gotland är som tidigare konstaterats 19 340 kronor per månad. Efter det att boende och skatt betalats kan vi konstatera att Lidingöfamiljens försprång reducerats till 1 630 kronor per månad. Trots det klart högre inkomstläget kan således inte Lidingöfamiljen ha någon särskilt mycket högre konsumtionsstandard jämfört med Gotlandsfamiljen så länge de har samma boendestandard.

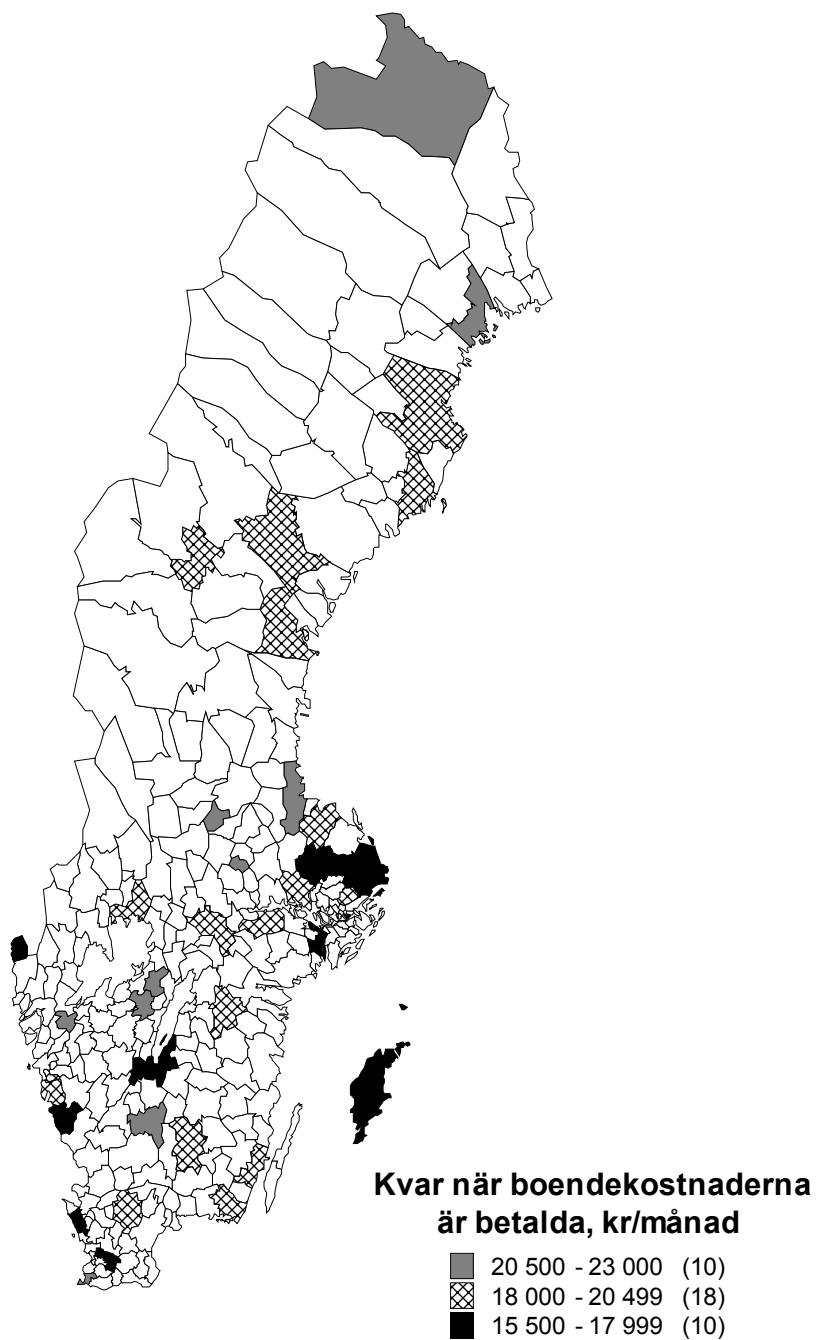
På samma sätt kan vi konstatera att inkomstskillnaden mellan Lidingö och Uppsala på ca 14 500 kronor per månad minskar till 1 820 kronor per månad när boendet är betalt.

I Töreboda med näst lägst inkomstnivå och det billigaste huset blir det 21 180 kronor över per månad efter boende. Detta ska jämföras med Lidingöfamiljens 17 370 kronor per månad.

Tabell 4 Kommuner med mest respektive minst kvar efter boende, kronor per månad.

Rang-ordning	Kommun	Kvar efter boende	Rang-Ordning	Kommun	Kvar efter boende
1	Kiruna	22 950	38	Uppsala	15 550
2	Fagersta	22 860	37	Gotland	15 740
3	Luleå	21 360	36	Strömstad	15 850
4	Töreboda	21 180	35	Södertälje	16 620
5	Skövde	21 170	34	Helsingborg	16 880
6	Trollhättan	21 110	33	Lidingö	17 370

Karta 5 – Kvar när boendekostnaderna är betalda, kr/månad

Barnomsorg

Maxtaxan är inte någon enhetlig taxa utan varierar mellan olika kommuner. I vår rapport är barnomsorgen dyrast i Karlstad och billigast i Sollefteå.

Maxtaxan i barnomsorgen infördes år 2002. Det är nu en procentsats av den sammanlagda lönen upp till ett tak som bestämmer vilken avgift man skall betala. År 2004 höjdes taket.

År 2003 infördes fri förskola för 4- och 5-åringar i 15 timmar per vecka.

Trots att maxtaxan skulle ge ett i hela landet enhetligt avgiftsuttag har kommunerna valt olika modeller. Därtill kommer att vissa kommuner har en eller en halv avgiftsfri månad per sommar, vilket påverkar årsavgiften. Våra uträkningar utgår från respektive kommuns villkor fördelat på tolv månader. Avgiften bestäms av procentsatsen och den lön föräldrarna har tillsammans.

Familjerna på Lidingö, Kungsbacka, Mölndal, Vallentuna och Vellinge slår i maxtaxetaket och får därför en avgift baserad på en sammanlagd inkomst på 42 000 kronor per månad.

Mest betalar ändå familjen i Karlstad, 1 530 kronor per månad. Det beror på att familjen får betala något mer för sin 6-åring än i övriga kommuner eftersom avgiften där beräknas utifrån att barnet tillhör skolbarnomsorgen i nio månader och förskolan i tre månader. Det leder till en något högre avgift än i övriga kommuner där 6-åringar oftast räknas till skolbarnomsorgen hela året. Lägst avgift betalar familjen i Sollefteå där de betalar 990 kronor per månad. Att de betalar minst är en kombination av familjens låga inkomst och kommunens låga avgift.

Taxan varierar

För att ta bort lönernas påverkan på avgiften gav vi familjerna samma inkomst i varje kommun. Då kan vi se vilken kommun som har den billigaste respektive den dyraste barnomsorgen. Vi antar att familjen har en sammanlagd inkomst på 42 000 kronor per månad, dvs samma inkomst som taket för maxtaxa. Tierp är den kommun som har lägst barnomsorgsavgift för just dessa barn. Familjen får betala 1 140 kronor per månad för att ha sina barn inom barnomsorgen. Att Tierp är den billigaste kommunen beror på dels att man reducerar 4-åringens avgift med 35 procent, dels att avgiften bara betalas under elva månader. Utslaget på tolv månader blir Tierps barnomsorgsavgift den lägsta.

Familjen i Karlstad skulle med en lön över taket få betala mest till barnomsorgen, 1 650 kronor per månad. I topp hittar vi även Gotland, Växjö, Eskilstuna och Karlskrona. Minst betalar familjerna i Tierp, Sollefteå, Fagersta och Linköping. Maxtaxan är således inte någon enhetlig taxa. Bara i våra 38 kommuner skiljer det mer än 500 kronor per månad för en familj med 42 000 kronor eller mer i inkomst.

Övrigt nödvändigt

Utgifterna utöver boende och barnomsorg varierar mindre. Högst är de i kommunerna runt Stockholm där hushållen på Lidingö, i Södertälje och Vallentuna måste avsätta ca 13 100 kronor per månad inklusive bilen. I Skövde, på Gotland och i Karlskrona är dessa utgifter ca 950 kronor billigare, vilket motsvarar 11 400 per år.

Nödvändiga utgifter på kort sikt utöver boende och barnomsorg är mat, kläder, hygien, sport, fritid, lokala resor, fackavgift, olycksfallsförsäkring, tv-avgift, telefon, dagstidning, förbrukningsvaror samt betaltjänster och drift av bil. Av dessa har vi utgått från att mat, bilförsäkring, lokala resor samt dagstidning varierar beroende på ort. Nödvändiga utgifter avser alltså löpande utgifter men inte kapitalvaror eller andra investeringar.

Mat

Hushållens matkostnad uppvisar en viss variation mellan länen. Kostnaderna bygger på prismätningar som utförts av PRO år 2003. När hushållen konsumerar med vår matsedel som utgångspunkt blir matkontot lägst i södra Sverige och då speciellt på västkusten. Sju av de åtta kommunerna med lägst matkonto återfinns där. Den åttonde kommunen som har näst billigast mat är Karlskrona. Minst för maten betalar familjen i Mölndal, 3 580 kronor per månad. Dyrast är maten i de fyra kommunerna i Stockholms län. Där måste hushållen betala 3 990 kronor per månad för maten, 410 kronor mer per månad än familjen i Mölndal. Det är en merkostnad på 4 920 kronor per år.

Maten kostar i genomsnitt 3 770 kronor per månad. Medianen för familjernas matkonto är 3 760 kronor per månad. Intressant att notera är att ingen norrlandskommun har en matkostnad under medianen. Billigaste maten i Norrland hittar vi i Umeå och Skellefteå (Västerbottens län), där matkostnaden per månad är 3 770 kronor. I Gävle betalar familjen cirka 200 kronor mer per månad. Undre halvan av listan över matpriser domineras av Götaland. Endast fyra svealandskommuner finns under medianen, Örebro, Karlstad, Fagersta och Linköping.

Dagstidning

Att ha en helårsprenumeration på ortens största dagstidning är billigast i Värnamo. 94 kronor per månad kostar Värnamo Nyheter som ges ut 4 dagar per vecka. Dyrast är tidningen på Lidingö och Vallentuna där Dagens Nyheter kostar 187 kronor per månad. Dessa val resulterar i en skillnad på 93 kronor per månad, vilket innebär 1 120 kronor på ett år. I 19 av kommunerna kostar tidningen 150 kronor per månad eller mindre.

Lokala resor

För att förflytta sig har hushållen förutom en bil också ett månadskort på den lokala kollektivtrafiken. Vi finner att även lokala resor varierar mycket i pris mellan de olika kommunerna. Resultaten visar en spännvidd på 360 kronor per månad.

Billigast är det i Vellinge och Hässleholm där invånarna tar sig fram för 270 kronor per månad. Mest måste Kungsbackaborna betala. Deras månadskort kostar 630 kronor per månad. Därefter kommer Lidingö, Norrtälje, Södertälje och Vallentuna där månadskortet kostar 600 kronor per månad.

Ser vi på lokaltrafiktaxorna geografiskt kommer kommunerna i Götaland på den billigare halvan medan svealandskommunerna placerar sig på den dyrare. Norrlandskommunerna är tämligen jämnt fördelade i prisnivåer. Ett undantag från denna något generella beskrivning utgör dock Kungsbacka där priset är högst.

Sannolikt har man i många familjer i verkligheten längre resvägar genom pendling till större tätorter som då medför högre kostnader.

Bil

När bilkostnaden jämförs mellan de olika kommunerna är det endast försäkringen som har antagits variera. Sålunda har hushållens utgifter för bilens övriga driftskostnader beräknats till 2 230 kronor per månad oavsett kommun.

Värdeminskningen har inte beaktats då den inte ingår i nödvändiga utgifter på kort sikt. Den påverkar inte rangordningen men den är givetvis en stor kostnad för våra hushåll.

Det är billigast att försäkra Volvobilen på Gotland, 410 kronor per månad, vilket bara är hälften av vad Södertäljefamiljen måste betala, 820 kronor per månad. Även i Sundsvall och Helsingborg ligger årspremien över 9 000 kronor, dvs mer än 750 kronor per månad. Också i andra kommuner i stortstadsområden är premien hög. I Mölndal, Vallentuna, Uppsala, Örebro och på Lidingö uppgår den till mellan 8 250 och 8 900 kronor per år.

Premien för bilförsäkringen understiger 500 kronor per månad, förutom på Gotland, i Karlskrona, Kiruna, Töreboda, Kalmar, Skövde, Växjö och Tierp.

Summa övrigt nödvändigt inklusive bil

Resultaten visar att utgifterna för mat, dagstidning, lokala resor och bilförsäkring ofta är högre i närheten av storstäder. Speciellt gäller detta kommunerna runt Stockholm där skillnaderna i kostnadsnivå förstärks ytterligare.

Lidingöfamiljen har bland de högsta utgifterna för alla de poster som vi mätt i de olika kommunerna. Mat och dagstidning är dyrast här. Även lokala resor och bilförsäkring är dyra. Tillsammans uppgår kostnaderna för övrigt nödvändigt till 13 100 kronor per månad. På Gotland och Töreboda är dessa utgifter däremot betydligt lägre och ligger under genomsnittet i våra kommuner. Skillnaderna mellan Lidingö och Töreboda uppgår till 860 kronor per månad och mellan Lidingö och Gotland till 940 kronor per månad, dvs runt 11 000 kronor per år.

Totala utgifter

Bland våra kommuner är levnadskostnaderna högst på Lidingö och i Uppsala. Billigast lever man i Töreboda och Sollefteå. Skillnaden mellan Lidingö och Töreboda uppgår till 15 300 kronor per månad.

När alla utgifter summeras ser vi att det för samma konsumtionsstandard är dyrast att leva på Lidingö där nödvändiga utgifter, inklusive boende och bil, uppgår till 34 110 kronor per månad. Näst dyrast är det i Uppsala där motsvarande utgifter uppgår till 27 450 kronor.

I Töreboda behöver man bara betala drygt hälften så mycket som på Lidingö, nämligen 18 790 kronor per månad. Även i Fagersta och Sollefteå ligger de nödvändiga utgifterna under 20 000 kronor per månad, nämligen 19 230 respektive 19 310 kronor per månad. På Gotland uppgår dessa utgifter till 23 120 kronor per månad.

Kvar efter nödvändiga utgifter - en standardmätare

Efter alla nödvändiga utgifter blir det mest över i Fagersta och Kiruna, 9 480 respektive 9 350 kronor per månad. Sämst är det i Uppsala där det blir ca 1 540 kronor kvar, dvs 7 940 kronor mindre.

När alla nödvändiga utgifter betalats återstår en post som skall räcka till övrig konsumtion, nöjen, semester, värdeminskning på bil, studielån och sparande. Hushållen i våra kommuner lever enligt vårt redovisningssätt på i stort sätt samma standard så länge det gäller de nödvändigaste utgifterna. De bor i likadana hus, de köper samma typ av mat o s v. Det som återstår när allt det nödvändiga är betalt blir en mätare på skillnad i standard för familjerna. Se Karta 6.

Resultatet blir att standarden är absolut högst i Kiruna och Fagersta där familjerna får ca 9 350 respektive 9 480 kronor per månad över när det nödvändiga är betalt. Minst över blir det i Uppsala med 1 540 kronor kvar. Jämfört med skillnaden i posten "kvar efter boende" har skillnaden nu ökat med ca 600 kronor beroende på att många av de nödvändiga utgifterna är relativt höga i Uppsala.

I åtta av kommunerna blir det 7 000 kronor eller mer kvar. Dessa är, förutom Kiruna och Fagersta, Skövde, Töreboda, Trollhättan, Luleå, Värnamo och Borlänge. I nio kommuner blir det mindre än 4 000 kronor kvar per månad. Dessa är, förutom Uppsala, Gotland, Södertälje, Strömstad, Lidingö, Helsingborg, Norrtälje, Lund och Jönköping. Se tabell 5.

Tabell 5 Kommuner med mest respektive minst kvar efter nödvändiga utgifter

Rang-ordning	Kommun	Kvar efter nödvändiga utgifter	Rang-ordning	Kommun	Kvar efter nödvändiga utgifter
1	Fagersta	9 480	38	Uppsala	1 540
2	Kiruna	9 350	37	Gotland	2 310
3	Skövde	7 690	36	Södertälje	2 380
4	Trollhättan	7 620	35	Strömstad	2 470
5	Töreboda	7 620	34	Lidingö	3 010
6	Luleå	7 610	33	Helsingborg	3 160

Se även bilaga 4

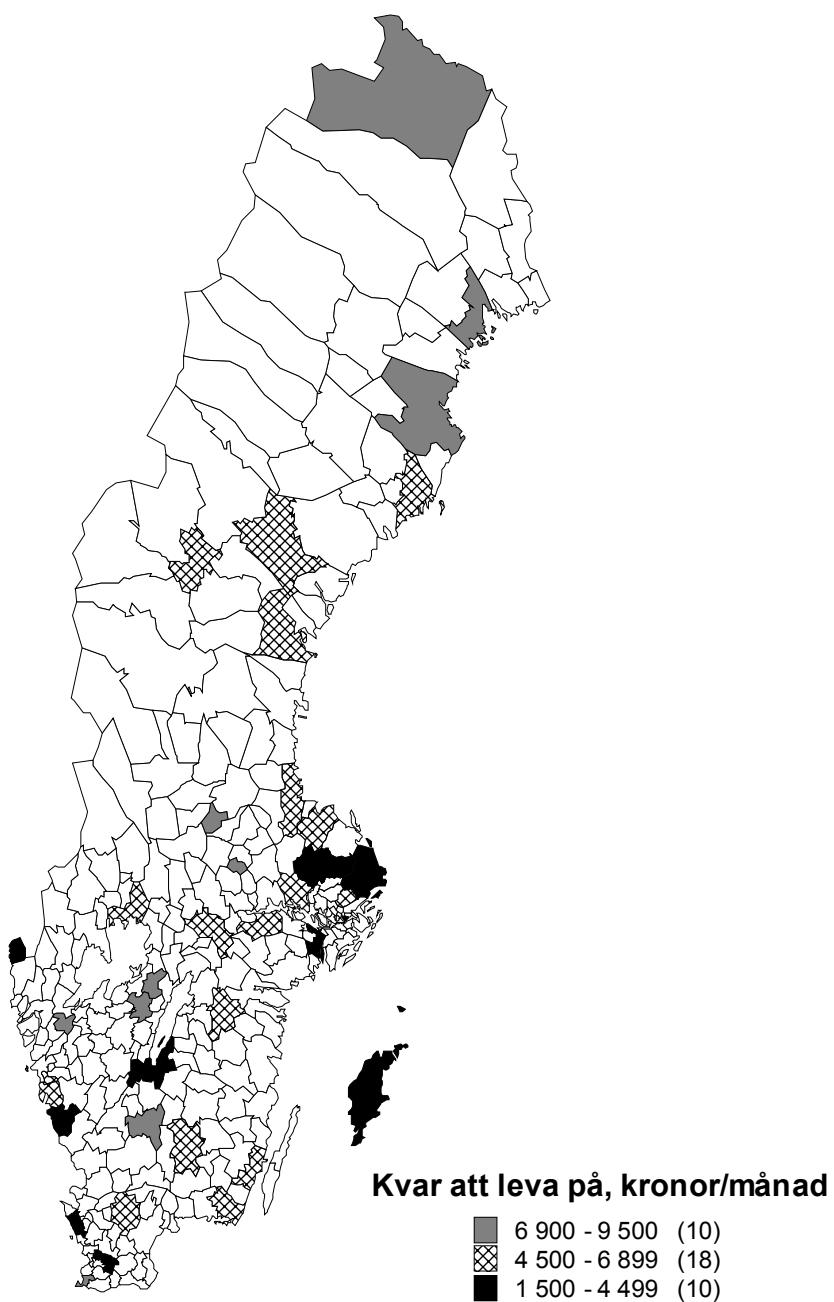
I Fagersta utgör kvar efter nödvändiga utgifter drygt 33 procent av den disponibla inkomsten. Även i Kiruna blir det mer än 30 procent kvar. Detta kan jämföras med Uppsala där motsvarande andel endast är drygt 5 procent. Se tabell 6.

Tabell 6 "Kvar till övrigt" som andel av disponibel inkomst

Andel (procent)	Kommuner
- 10	Gotland, Lidingö, Strömstad, Södertälje och Uppsala
11 – 15	Helsingborg, Jönköping, Lund, Norrtälje och Varberg
16 – 20	Eskilstuna, Karlstad, Kungsbacka, Linköping, Mölndal, Umeå, Växjö, Vallentuna, Örebro och Östersund
21 – 25	Borlänge, Enköping, Gävle, Hässleholm, Kalmar, Karlskrona, Skellefteå, Sollefteå, Sundsvall, Tierp, Vellinge och Värnamo
26 – 30	Luleå, Skövde, Trollhättan och Töreboda
31 -	Fagersta och Kiruna

För att få en uppfattning om vilken konsumtionsstandard man har efter alla nödvändiga utgifter kan det vara bra att lyfta fram vilken ytterligare konsumtion som hushållen har. Det kan t ex vara glasögon, mobiltelefoner, dator, smink, alkohol, tobak, dyrare sporter, veckopeng, presenter och husreparationer, vilka inte ingår i våra nödvändiga utgifter.

Karta 6 – Kvar att leva på, kronor/månad

Slutsatser

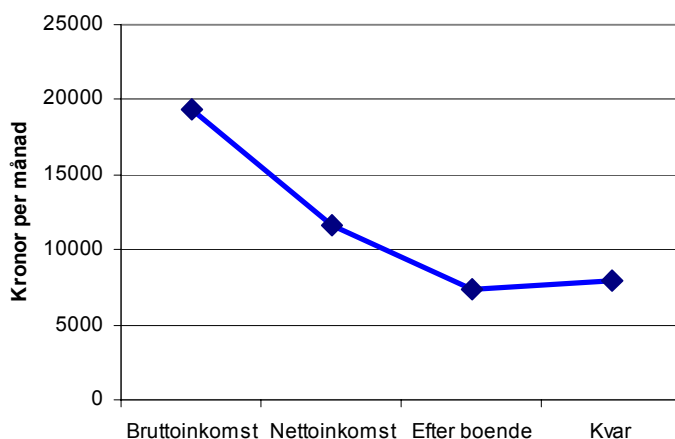
Inkomstskatter och prisnivåer på nödvändiga utgifter leder till ekonomisk utjämning mellan olika kommuner. En inkomstskillnad före skatt på drygt 19 000 kronor har när skatt och allt nödvändigt betalats reducerats till knappt 8 000 kronor per månad och då är det inte längre höginkomstkommunerna som leder. Hög medianinkomst kan inte alltid kompensera ett högt kostnadsläge.

Utjämning

De faktorer vi studerat uppvisar stora regionala skillnader. Ser vi först till hushållens medianinkomster finner vi att spännvidden mellan högsta och lägsta uppgår till hela 19 340 kronor per månad. Tar vi sedan hänsyn till statlig och kommunal inkomstskatt minskar spännvidden till 11 680 kronor per månad. Såväl brutto- som nettoinkomsterna är högst respektive lägst på Lidingö och på Gotland.

Går vi ytterligare ett steg och även tar hänsyn till att huspriserna varierar kraftigt minskar spännvidden ytterligare till 7 400 kronor per månad kvar efter boende. Nu är det emellertid andra kommuner som kommer in i bilden, nämligen Kiruna och Uppsala. Intressant att notera är att om vi därefter även tar hänsyn till övriga nödvändiga utgifter ökar skillnaden till 7 940 kronor per månad men nu mellan Fagersta och Uppsala. Se diagram nr 2.

Diagram 2 Spännvidd mellan kommun med högst respektive lägst värde

Inkomstskatter och prisnivåer på nödvändiga utgifter bidrar således till en ekonomisk utjämning mellan hushållen i olika kommuner. Se bilaga 5. Samtidigt som även spännvidden inom de olika parametrarna har minskat under de senare åren. Tex har maxtaxan i barnomsorgen införts, vi kan själva välja det billigaste elbolaget, matpriserna tenderar att bli alltmer lika (åtminstone i södra Sverige) och skillnaderna i kommunal utdebitering har minskat.

Huspriserna avgörande

Nivån på medianinkomsterna kan inte kompensera boendekostnaderna på de olika orterna. Av de 19 kommuner som har de högsta prisnivåerna återfinns 16 bland dem där det blir minst kvar när allt nödvändigt är betalt. Avgörande för hushållens ekonomi

är alltså huspriserna. Se bilaga 6. Där det råder bostadsbrist krävs det höga inkomster för att komma in på bostadsmarknaden.

Medianinkomsten speglar inte alltid lönenivån. I en bilaga till 2004 års ekonomiska vårproposition från regeringen konstateras att ”i kommuner som avviker genom högre inkomster arbetar invånarna betydligt mer. Om inkomsterna justeras för arbetstid visar det sig att inkomsterna i förhållande till arbetad tid är betydligt lägre i de välbärgade regionerna än i övriga delar av landet”. Det dyra boendet kräver högre inkomst som i sin tur ofta leder till mindre fritid.

Där efterfrågan på arbetskraft och bostäder inte är särskilt stor är såväl löneläge som huspriser oftast betydligt lägre. Huspriserna håller sig på nivåer som är rimliga för att kunna klaras av med en medianinkomst.

I nio av våra kommuner, Uppsala, Gotland, Södertälje, Strömstad, Lidingö, Helsingborg, Norrtälje, Lund och Jönköping, blir det mindre än 4 000 kronor över när allt nödvändigt är betalt. När det blir så lite kvar går det inte att bygga upp ett sparande utan istället krävs det ett befintligt sparkapital att kunna ta av. Frågan är hur mycket som kan finnas kvar efter det att kontantinsats och flyttkostnad betalats?

De som har 8 000-9 000 kronor kvar per månad, dvs ca 100 000 kronor per år, har självfallet råd med en helt annan konsumtionsstandard och utrymme för sparande än dem som bara har 1 500-2 500 kronor per månad, 20 000-30 000 kronor per år.

Kommunerna Karlstad, Östersund, Kungsbacka och Vallentuna ligger alla mycket nära genomsnittet för kvar efter nödvändiga utgifter. I Kungsbacka och Vallentuna är såväl inkomster som huspriser höga medan Karlstad ligger nära genomsnittet i båda fallen. I Östersund är inkomst och huspris något lägre än genomsnittet.

Några kommuner som kommer bra ut genom att ha rimliga nivåer på de flesta faktorerna är förutom Fagersta och Kiruna, Skövde, Trollhättan och Luleå. Där är det inte enskilda faktorer som är avgörande.

Sårbara hushåll i storstadsområdena

Räntekänsligheten är större i storstadsområdena där stora lån är vanliga. En räntehöjning kan innebära en kraftig fördyring som skall klaras av med ett redan betydligt mindre överskott.

I sex av våra kommuner är boendekostnadens andel 40 procent eller mer, nämligen Lidingö (53%), Uppsala (46%), Lund (42%), Strömstad, Södertälje och Helsingborg (alla 41%). I nära hälften av våra kommuner understiger boendekostnaden 30 procent av den disponibla inkomsten.

Ett prisfall på fastigheter får betydligt större konsekvenser på dyrorterna. Den som t ex p g a en separation får lov att sälja huset till lägre pris kan hamna i en situation med lån kvar. Då är det betydligt tuffare att betala av skulder. 25 procents prisfall betyder att man blir av med kontantinsatsen plus att man står med ett lån kvar på tio procent av ursprungligt pris. Det är skillnad att betala av 380 000 kronor mot 49 000 kronor.

Se därför till att du har en bra kontantinsats. Köp inte dyrare hus än du mäktar med.

Vart skall man då söka sig?

Det optimala skulle vara att söka sig till en kommun där lön och huspris sammantaget är hyggliga och där det finns en bred arbetsmarknad. Sist men inte minst bör det också vara en kommun som sköter sin ekonomi.

För att boendet inte ska bli en gökunge i ekonomin får den som hittar ett bra arbete i en dyrort räkna med antingen lägre boendestandard i form av t ex mindre bostadsyta eller längre och dyrare resor.

Förutsatt att Lidingöfamiljen skulle finna en försörjningsmöjlighet i Töreboda, där huspriset är lägst, skulle de drastiskt kunna öka sin standard genom att flytta dit. Kontantinsatsen avsedd till Lidingövillan räcker sannolikt till att köpa Törebodahuset utan att låna några pengar. De skulle då kunna leva skuldfria utan räntor och amorteringar. Även med lägre inkomst kan utfallet bli positivt.

Exemplen i den här rapporten visar att de högre lönerna i storstadsområdena inte kan kompensera de högre huspriserna och inte självklart leder till en högre standard totalt sett.

Förutsättningar

Kommuner

Undersökningen baseras på 38 kommuner varav Töreboda är den minsta med 9 400 invånare och Uppsala störst med 180 700. Kommunerna har valts utifrån storlek och geografisk spridning.

Familj

Familjen består av sammanboende man och kvinna i åldern 30-39 år med två barn. En flicka 4 år och en pojke 6 år.

Inkomster

Inkomstbegreppet är medianinkomst för sammanräknade förvärvsinkomster per kommun. Uppgifterna, som hämtats från SCB, Statistiska Centralbyrån, avser inkomståret 2001 för den folkbokförda befolkningen 2001-12-31. Medianinkomsten är beräknad för samtliga individer mellan 30-39 år som är gifta/sambor med gemensamma barn. Även de som inte har någon inkomst ingår.

Uppräkning till 2004 års nivå har gjorts enligt KI:s, Konjunkturinstitutets, timlöneutveckling i rapporten "Analysunderlag, december 2003",

2002	4,1 procent
2003	3,5 procent
2004	3,2 procent

Inkomstskatt

Inkomstskatten har beräknats utifrån den kommunala utdebiteringen i respektive kommun, inklusive kyrkoavgift men oavsett församling.

Boende

Familjen bor i FöreningsSparbankens Sverigevilla. Denna har på de olika orterna värderats av lokala mäklare inom FöreningsSparbanken Fastighetsbyrå i februari 2004. Se separat beskrivning.

Familjen har köpt huset 2004 med en kontantinsats på 15 procent av priset. Bottenlånet utgör 75 procent (Spintabs 5-års ränta per den 12 maj = 5,5 procent) och betalas enligt en 40-årig serieplan samt ett 10-årigt topplån (Spintabs 5-års ränta + 1 procentenhet) på resterande 10 procent.

Taxeringsvärdet har beräknats till 75 procent av inköpspriset (Fastighetsbyråns värdering för 2004).

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader har samlats in under mars månad.

Fastigheten har antagits ha eluppvärmning. Som utgångspunkt för årlig energiförbrukning, för uppvärmning, hushållsel och varmvatten, har Konsumentverkets beräkningar för olika orter använts.

Energikostnaden är uppdelad på el- respektive nätavgifter. Elkostnaden baseras på ett genomsnitt för 1-årsavtal hos fem elleverantörer, nämligen Fortum, Granninge, Storuman, Vattenfall och Öresundskraft. El, energiskatt, moms, elcertifikat och andra överföringskostnader har beaktats.

Nätkostnaden har hämtats hos respektive lokal nätägare och avser säkringstariffen för 20 ampere.

Kostnaden för vatten och avlopp är beräknad på en förbrukning av 225 m³ per år och hushåll.

Sophämtningen är, i de fall det är möjligt, beräknad för 190 liters kärl med hämtning varannan vecka, i övrigt för det vanligaste alternativet.

Barnomsorg

De två barnen har kommunal tillsyn och kostnaden har beräknats enligt taxan i respektive kommun. 4-åringen vistas heltid på förskola och 6-åringen har skolbarnomsorg.

Mat

Familjen äter enligt vår matsedel. Matpriserna baseras på PRO's prisundersökning per län 2003 utifrån vilken vi har skapat ett index som sedan tillämpats på den kostnad som Institutet för Privatekonomi beräknat och som redovisas i nödvändiga levnads-kostnader i bl a Fickekonomen 2004.

Bil

Familjen har en bil. Volvo V-70, 2000 års modell. De kör 1 500 mil per år. Bensinpriset är 10,49 kronor per liter (per den 12 maj 2004). Med undantag för bensinpris och försäkring har Konsumentverkets bilkalkyl avseende övriga driftskostnader använts. Värdeinsparningen ligger inte med i nödvändiga utgifter på kort sikt. Den påverkar inte rangordningen men är ändå en stor kostnad.

Försäkring

Villa/hem- och bilförsäkringarna är beräknade av Folksam. Lösöret har uppskattats till 500 000 kronor. Bilförsäkringen avser en Volvo V-70, 2 000 års modell som körs 1 500 mil per år.

Dagstidning

Hushållen har helårsprenumeration på ortens största dagstidning (enligt TS, Tidningsstatistik AB).

Lokala resor

Familjen har ett månadskort avseende lokalresa i en zon med kollektivt transportmedel.

Bilaga 1

Bruttoinkomst	Kr/mån	Kommunalskatt inkl kyrkoavgift	Kronor	Nettoinkomst	Kr/mån	Huspriser	Kronor
Lidingö	54 070	Vellinge	30,64	Lidingö	35 218	Töreboda	490 000
Vallentuna	44 132	Varberg	31,51	Vellinge	30 306	Sollefteå	550 000
Vellinge	43 442	Linköping	31,60	Vallentuna	29 910	Fagersta	650 000
Mölndal	42 616	Helsingborg	31,81	Mölndal	29 336	Kiruna	700 000
Kungsbacka	42 591	Lidingö	32,00	Kungsbacka	29 171	Borlänge	850 000
Kiruna	41 207	Lund	32,07	Lund	28 193	Hässleholm	850 000
Sundsvall	40 776	Växjö	32,14	Linköping	28 071	Skellefteå	925 000
Lund	40 719	Mölndal	32,25	Kiruna	27 868	Tierp	1 000 000
Trollhättan	40 449	Hässleholm	32,27	Trollhättan	27 694	Karlskrona	1 100 000
Skövde	40 320	Kungsbacka	32,39	Skövde	27 670	Luleå	1 100 000
Linköping	40 279	Vallentuna	32,54	Sundsvall	27 396	Värnamo	1 100 000
Fagersta	39 812	Skövde	32,77	Luleå	27 225	Gävle	1 200 000
Umeå	39 792	Luleå	32,81	Växjö	27 144	Kalmar	1 200 000
Luleå	39 674	Enköping	32,86	Uppsala	27 088	Sundsvall	1 200 000
Uppsala	39 580	Eskilstuna	32,88	Umeå	27 044	Östersund	1 200 000
Gävle	39 226	Trollhättan	32,92	Enköping	26 879	Enköping	1 250 000
Växjö	39 164	Töreboda	32,93	Gävle	26 879	Skövde	1 275 000
Enköping	39 162	Gävle	32,99	Fagersta	26 809	Eskilstuna	1 300 000
Värnamo	39 052	Örebro	33,02	Värnamo	26 743	Karlstad	1 300 000
Karlstad	38 951	Värnamo	33,04	Helsingborg	26 620	Trollhättan	1 300 000
Södertälje	38 899	Uppsala	33,05	Karlstad	26 527	Strömstad	1 350 000
Karlskrona	38 655	Tierp	33,10	Södertälje	26 467	Växjö	1 400 000
Helsingborg	38 184	Jönköping	33,12	Karlskrona	26 424	Örebro	1 450 000
Borlänge	38 173	Karlskrona	33,20	Örebro	26 175	Gotland	1 500 000
Örebro	38 171	Kalmar	33,31	Eskilstuna	26 087	Norrtälje	1 600 000
Kalmar	38 121	Karlstad	33,46	Jönköping	26 057	Umeå	1 600 000
Jönköping	38 020	Skellefteå	33,48	Kalmar	26 039	Jönköping	1 700 000
Eskilstuna	37 958	Södertälje	33,49	Varberg	25 839	Varberg	1 700 000
Östersund	37 841	Umeå	33,51	Norrtälje	25 693	Linköping	1 850 000
Norrtälje	37 733	Norrtälje	33,61	Östersund	25 669	Vallentuna	1 950 000
Skellefteå	37 562	Strömstad	33,69	Skellefteå	25 631	Helsingborg	2 000 000
Tierp	37 264	Kiruna	33,75	Borlänge	25 626	Kungsbacka	2 000 000
Varberg	36 844	Östersund	33,87	Tierp	25 584	Södertälje	2 000 000
Strömstad	36 493	Fagersta	34,16	Hässleholm	25 182	Vellinge	2 000 000
Hässleholm	36 195	Sundsvall	34,24	Strömstad	24 902	Mölndal	2 050 000
Sollefteå	35 988	Gotland	34,54	Töreboda	24 515	Lund	2 200 000
Töreboda	35 473	Borlänge	34,64	Sollefteå	24 004	Uppsala	2 400 000
Gotland	34 726	Sollefteå	35,47	Gotland	23 541	Lidingö	3 800 000
Genomsnitt	39 403	Genomsnitt	33,03	Genomsnitt	26 927	Genomsnitt	1 449 737

Uppvärmning (el)	Kr/år	Vatten o avlopp (225 m3/år)	Kr/år	Sophämtning (var 14:e dag)	Kr/år	Driftskostnader	Kr/mån
Varberg	21 858	Östersund	3 215	Uppsala	911	Varberg	2 322
Kalmar	22 356	Jönköping	3 239	Värnamo	971	Helsingborg	2 386
Kungsbacka	22 476	Gävle	3 417	Norrköping	1 153	Kungsbacka	2 398
Skövde	22 509	Vellinge	3 435	Karlskrona	1 160	Trollhättan	2 402
Trollhättan	23 097	Lund	3 634	Vallentuna	1 204	Kalmar	2 409
Helsingborg	23 262	Helsingborg	3 699	Umeå	1 212	Östersund	2 419
Luleå	23 403	Örebro	3 766	Östersund	1 215	Vellinge	2 423
Lidingö	23 705	Eskilstuna	3 806	Varberg	1 243	Eskilstuna	2 428
Enköping	23 808	Uppsala	3 873	Linköping	1 267	Uppsala	2 436
Eskilstuna	23 927	Trollhättan	4 050	Hässleholm	1 270	Skövde	2 447
Örebro	23 927	Borlänge	4 250	Lidingö	1 290	Lund	2 449
Lund	23 984	Linköping	4 250	Jönköping	1 349	Lidingö	2 452
Södertälje	24 066	Lidingö	4 425	Borlänge	1 350	Jönköping	2 472
Karlskrona	24 104	Enköping	4 533	Fagersta	1 396	Luleå	2 473
Vellinge	24 198	Södertälje	4 534	Karlstad	1 406	Örebro	2 480
Gotland	24 321	Skellefteå	4 626	Eskilstuna	1 408	Linköping	2 493
Vallentuna	24 365	Mölnadal	4 706	Sollefteå	1 416	Södertälje	2 502
Töreboda	24 396	Varberg	4 763	Södertälje	1 425	Gävle	2 553
Linköping	24 398	Luleå	4 817	Kungsbacka	1 435	Enköping	2 569
Uppsala	24 453	Kungsbacka	4 860	Vellinge	1 443	Mölnadal	2 587
Östersund	24 603	Kalmar	4 882	Luleå	1 450	Karlstad	2 594
Karlstad	24 635	Karlstad	5 087	Sundsvall	1 478	Hässleholm	2 612
Mölnadal	24 738	Fagersta	5 116	Skövde	1 496	Umeå	2 643
Hässleholm	24 915	Hässleholm	5 163	Tierp	1 549	Fagersta	2 656
Umeå	24 960	Sundsvall	5 265	Mölnadal	1 603	Skellefteå	2 657
Strömstad	25 050	Skövde	5 364	Gävle	1 630	Borlänge	2 662
Jönköping	25 080	Umeå	5 538	Helsingborg	1 665	Gotland	2 686
Norrköping	25 245	Gotland	5 742	Kalmar	1 673	Norrköping	2 710
Fagersta	25 354	Norrköping	6 123	Trollhättan	1 681	Värnamo	2 716
Värnamo	25 368	Värnamo	6 253	Skellefteå	1 725	Sundsvall	2 725
Skellefteå	25 529	Strömstad	6 884	Lund	1 764	Karlskrona	2 730
Gävle	25 584	Töreboda	6 967	Töreboda	1 793	Vallentuna	2 747
Sollefteå	25 933	Växjö	7 331	Strömstad	2 000	Töreboda	2 763
Växjö	25 938	Tierp	7 334	Örebro	2 068	Strömstad	2 828
Sundsvall	25 955	Vallentuna	7 400	Kiruna	2 089	Sollefteå	2 904
Borlänge	26 338	Sollefteå	7 495	Gotland	2 174	Tierp	2 946
Tierp	26 466	Karlskrona	7 500	Växjö	2 360	Växjö	2 969
Kiruna	30 676	Kiruna	7 766	Enköping	2 484	Kiruna	3 378
Genomsnitt	24 605	Genomsnitt	5 134	Genomsnitt	1 532	Genomsnitt	2 606

Hemförsäkring	Kr/år	Boende	Kr/mån	Kvar efter boende	Kr/mån	Barnomsorg (4 o 6år)	Kr/mån
Kalmar	3 196	Töreboda	5 230	Kiruna	22 946	Sollefteå	990
Hässleholm	3 258	Sollefteå	5 755	Fagersta	22 862	Tierp	1 008
Värnamo	3 317	Fagersta	5 847	Luleå	21 368	Södertälje	1 089
Skövde	3 529	Hässleholm	6 657	Töreboda	21 185	Värnamo	1 093
Töreboda	3 529	Borlänge	6 764	Skövde	21 175	Fagersta	1 095
Östersund	3 529	Kiruna	6 821	Trollhättan	21 116	Strömstad	1 095
Karlskrona	3 653	Skellefteå	7 074	Värnamo	20 772	Varberg	1 105
Umeå	3 653	Tierp	7 706	Borlänge	20 761	Linköping	1 108
Växjö	3 685	Luleå	7 757	Gävle	20 562	Luleå	1 127
Fagersta	3 713	Värnamo	7 870	Vellinge	20 520	Skellefteå	1 127
Strömstad	3 713	Karlskrona	7 913	Skellefteå	20 457	Östersund	1 135
Trollhättan	3 713	Kalmar	7 997	Hässleholm	20 425	Jönköping	1 141
Lund	3 762	Östersund	8 035	Karlskrona	20 411	Kalmar	1 144
Linköping	3 782	Gävle	8 217	Sundsvall	20 321	Helsingborg	1 146
Skellefteå	3 785	Skövde	8 395	Enköping	20 289	Enköping	1 167
Varberg	3 790	Trollhättan	8 477	Sollefteå	20 148	Kiruna	1 171
Örebro	3 867	Enköping	8 490	Vallentuna	20 027	Gävle	1 177
Tierp	3 914	Eskilstuna	8 537	Kalmar	19 942	Uppsala	1 187
Norrtälje	3 975	Karlstad	8 702	Tierp	19 778	Kungsbacka	1 240
Borlänge	3 996	Sundsvall	8 975	Karlstad	19 726	Trollhättan	1 254
Jönköping	3 996	Örebro	9 233	Växjö	19 559	Sundsvall	1 256
Kungsbacka	3 996	Växjö	9 484	Östersund	19 543	Norrtälje	1 258
Kiruna	4 065	Gotland	9 695	Kungsbacka	19 471	Gotland	1 259
Eskilstuna	4 123	Umeå	10 042	Eskilstuna	19 449	Lidingö	1 260
Gävle	4 123	Norrtälje	10 136	Mölnadal	19 201	Vellinge	1 260
Karlstad	4 123	Varberg	10 176	Linköping	18 959	Hässleholm	1 267
Mölnadal	4 279	Jönköping	10 344	Umeå	18 901	Borlänge	1 298
Gotland	4 284	Strömstad	10 952	Örebro	18 841	Töreboda	1 319
Sundsvall	4 284	Linköping	11 012	Jönköping	17 614	Skövde	1 319
Uppsala	4 363	Kungsbacka	11 600	Lund	17 573	Umeå	1 322
Helsingborg	4 503	Helsingborg	11 630	Varberg	17 563	Örebro	1 354
Södertälje	4 516	Vellinge	11 685	Norrtälje	17 457	Vallentuna	1 365
Enköping	4 542	Södertälje	11 747	Lidingö	17 372	Eskilstuna	1 378
Vallentuna	4 656	Vallentuna	11 783	Helsingborg	16 889	Lund	1 384
Vellinge	4 718	Mölnadal	12 034	Södertälje	16 620	Mölnadal	1 398
Luleå	4 882	Lund	12 520	Strömstad	15 850	Växjö	1 420
Sollefteå	4 942	Uppsala	13 442	Gotland	15 746	Karlskrona	1 430
Lidingö	5 316	Lidingö	19 746	Uppsala	15 546	Karlstad	1 526
Genomsnitt	4 028	Genomsnitt	9 434	Genomsnitt	19 393	Genomsnitt	1 228

Barnomsorg lika lön (4 o 6år)	Kr/mån	Dagstidning	Kr/mån	Lokala resor	Kr/mån	Mat	Kr/mån
Tierp	1 136	Värnamo	94	Vellinge	270	Mölndal	3 576
Sollefteå	1 155	Fagersta	95	Hässleholm	270	Karlskrona	3 637
Fagersta	1 155	Töreboda	109	Gotland	290	Skövde	3 644
Linköping	1 155	Trollhättan	118	Trollhättan	310	Töreboda	3 644
Borlänge	1 168	Skövde	126	Skövde	310	Varberg	3 654
Södertälje	1 176	Enköping	127	Strömstad	310	Kungsbacka	3 654
Värnamo	1 176	Gotland	135	Karlskrona	310	Trollhättan	3 678
Luleå	1 194	Karlstad	138	Helsingborg	320	Strömstad	3 682
Kiruna	1 194	Jönköping	139	Kalmar	325	Örebro	3 691
Töreboda	1 239	Norrköping	139	Borlänge	330	Växjö	3 695
Kungsbacka	1 240	Södertälje	142	Lund	340	Karlstad	3 708
Enköping	1 251	Strömstad	143	Kiruna	360	Fagersta	3 712
Strömstad	1 260	Varberg	144	Gävle	360	Helsingborg	3 713
Varberg	1 260	Umeå	148	Örebro	360	Vellinge	3 713
Skellefteå	1 260	Skellefteå	148	Fagersta	370	Lund	3 713
Östersund	1 260	Kiruna	150	Umeå	380	Hässleholm	3 713
Kalmar	1 260	Hässleholm	150	Skellefteå	400	Gotland	3 730
Jönköping	1 260	Luleå	150	Växjö	400	Linköping	3 736
Helsingborg	1 260	Eskilstuna	150	Varberg	410	Jönköping	3 758
Gävle	1 260	Tierp	152	Töreboda	420	Värnamo	3 758
Uppsala	1 260	Uppsala	152	Luleå	425	Kalmar	3 766
Lidingö	1 260	Karlskrona	153	Mölndal	430	Umeå	3 767
Trollhättan	1 302	Kalmar	153	Jönköping	450	Skellefteå	3 767
Sundsvall	1 302	Växjö	153	Värnamo	450	Sundsvall	3 778
Vallentuna	1 365	Östersund	154	Sollefteå	451	Eskilstuna	3 780
Skövde	1 373	Linköping	154	Eskilstuna	470	Sollefteå	3 784
Umeå	1 396	Mölndal	155	Karlstad	480	Borlänge	3 805
Norrköping	1 400	Kungsbacka	155	Linköping	500	Uppsala	3 828
Mölndal	1 400	Sollefteå	155	Uppsala	500	Enköping	3 828
Vellinge	1 428	Vellinge	158	Sundsvall	517	Tierp	3 828
Lund	1 428	Lund	158	Enköping	550	Östersund	3 856
Hässleholm	1 470	Sundsvall	163	Tierp	550	Luleå	3 872
Örebro	1 489	Örebro	163	Östersund	588	Kiruna	3 872
Gotland	1 523	Gävle	164	Lidingö	600	Gävle	3 970
Växjö	1 523	Borlänge	164	Vallentuna	600	Lidingö	3 987
Eskilstuna	1 554	Helsingborg	164	Norrköping	600	Södertälje	3 987
Karlskrona	1 554	Lidingö	187	Södertälje	600	Norrköping	3 987
Karlstad	1 645	Vallentuna	187	Kungsbacka	630	Vallentuna	3 987
Genomsnitt	1 316	Genomsnitt	147	Genomsnitt	427	Genomsnitt	3 770

Bilförsäkring	Kr/år	Nödvändiga utgifter	Kr/mån	Kvar efter nödvändiga utgifter	Kr/mån	Invånare	Antal
Gotland	4 932	Töreboda	18 795	Fagersta	9 490	Töreboda	9 398
Karlskrona	5 597	Fagersta	19 218	Kiruna	9 332	Strömstad	11 225
Kiruna	5 599	Sollefteå	19 308	Skövde	7 700	Fagersta	12 351
Töreboda	5 738	Hässleholm	20 185	Trollhättan	7 630	Tierp	20 139
Kalmar	5 742	Kiruna	20 435	Luleå	7 626	Sollefteå	21 316
Skövde	5 775	Borlänge	20 517	Töreboda	7 620	Kiruna	23 363
Växjö	5 918	Skellefteå	20 616	Värnamo	7 238	Vallentuna	26 258
Tierp	5 970	Tierp	21 336	Borlänge	7 008	Vellinge	31 396
Fagersta	6 053	Värnamo	21 404	Vellinge	6 939	Värnamo	32 298
Skellefteå	6 062	Kalmar	21 458	Skellefteå	6 915	Enköping	37 969
Varberg	6 116	Luleå	21 499	Hässleholm	6 897	Lidingö	41 211
Linköping	6 335	Karlskrona	21 504	Karlskrona	6 820	Borlänge	47 001
Trollhättan	6 386	Skövde	21 870	Gävle	6 653	Hässleholm	48 747
Hässleholm	6 403	Östersund	21 953	Sollefteå	6 595	Skövde	49 746
Värnamo	6 528	Trollhättan	21 964	Kalmar	6 481	Trollhättan	52 932
Strömstad	6 555	Gävle	22 126	Enköping	6 384	Varberg	53 837
Umeå	6 581	Enköping	22 395	Sundsvall	6 215	Norrtälje	53 987
Lund	6 707	Eskilstuna	22 486	Tierp	6 148	Mölnadal	57 501
Borlänge	6 740	Karlstad	22 783	Växjö	5 803	Gotland	57 532
Norrtälje	6 777	Sundsvall	23 046	Karlstad	5 645	Östersund	58 342
Luleå	6 875	Gotland	23 115	Östersund	5 616	Kalmar	60 145
Eskilstuna	6 918	Örebro	23 138	Kungsbacka	5 598	Karlskrona	60 935
Sollefteå	6 945	Växjö	23 240	Vallentuna	5 593	Kungsbacka	67 569
Vellinge	7 029	Varberg	23 593	Eskilstuna	5 500	Skellefteå	71 798
Östersund	7 087	Umeå	23 802	Mölnadal	5 360	Luleå	72 253
Kungsbacka	7 205	Jönköping	24 067	Linköping	5 339	Växjö	75 888
Karlstad	7 610	Norrtälje	24 279	Umeå	5 141	Södertälje	80 080
Enköping	7 655	Strömstad	24 323	Örebro	4 936	Karlstad	81 377
Jönköping	7 683	Linköping	24 633	Varberg	4 145	Eskilstuna	90 631
Gävle	7 715	Vellinge	25 266	Jönköping	3 891	Gävle	91 656
Mölnadal	8 248	Helsingborg	25 340	Lund	3 824	Sundsvall	93 421
Vallentuna	8 411	Kungsbacka	25 474	Norrtälje	3 313	Lund	101 016
Lidingö	8 808	Mölnadal	25 875	Helsingborg	3 180	Umeå	107 845
Uppsala	8 908	Södertälje	25 984	Lidingö	3 010	Jönköping	119 404
Örebro	8 908	Vallentuna	26 218	Strömstad	2 480	Helsingborg	120 108
Sundsvall	9 147	Lund	26 269	Södertälje	2 383	Örebro	126 225
Helsingborg	9 263	Uppsala	27 446	Gotland	2 326	Linköping	136 190
Södertälje	9 888	Lidingö	34 109	Uppsala	1 542	Uppsala	180 656
Genomsnitt	7 022	Genomsnitt	23 186	Genomsnitt	5 640	Genomsnitt	65 362

Kommun	Inkomst	Barn- bidrag	Skatt	Diponibel inkomst	Bostad*	Kvar efter boende	Barn- omsorg	Övrigt nödvändigt**	Bil	Summa utgifter	Kvar efter nödvändiga utg.
Borlänge	38 170	1 900	-12 550	27 520	6 760	20 760	1 300	9 670	2 790	20 520	7 000
Enköping	39 160	1 900	-12 280	28 780	8 490	20 290	1 170	9 880	2 860	22 400	6 380
Eskilstuna	37 960	1 900	-11 870	27 990	8 540	19 450	1 380	9 770	2 800	22 490	5 500
Fagersta	39 810	1 900	-13 000	28 710	5 850	22 860	1 100	9 550	2 730	19 230	9 480
Gotland ¹⁾	34 730	1 900	-11 190	25 440	9 700	15 740	1 260	9 530	2 640	23 130	2 310
Gävle	39 230	1 900	-12 350	28 780	8 220	20 560	1 180	9 860	2 870	22 130	6 650
Helsingborg	38 180	1 900	-11 570	28 510	11 630	16 880	1 150	9 570	3 000	25 350	3 160
Hässleholm	36 200	1 900	-11 010	27 090	6 660	20 430	1 270	9 500	2 760	20 190	6 900
Jönköping	38 020	1 900	-11 960	27 960	10 340	17 620	1 140	9 720	2 870	24 070	3 890
Kalmar ²⁾	38 120	1 900	-12 080	27 940	8 000	19 940	1 140	9 610	2 700	21 450	6 490
Karlskrona ³⁾	38 660	1 900	-12 230	28 330	7 910	20 420	1 430	9 470	2 690	21 500	6 830
Karlstad	38 950	1 900	-12 420	28 430	8 700	19 730	1 530	9 700	2 860	22 790	5 640
Kiruna	41 210	1 900	-13 340	29 770	6 820	22 950	1 170	9 750	2 680	20 420	9 350
Kungsbacka	42 590	1 900	-13 420	31 070	11 600	19 470	1 240	9 810	2 830	25 480	5 590
Lidingö	54 070	1 900	-18 850	37 120	19 750	17 370	1 260	10 140	2 960	34 110	3 010
Linköping	40 280	1 900	-12 210	29 970	11 010	18 960	1 110	9 760	2 750	24 630	5 340
Luleå	39 670	1 900	-12 450	29 120	7 760	21 360	1 130	9 820	2 800	21 510	7 610
Lund	40 720	1 900	-12 530	30 090	12 520	17 570	1 380	9 580	2 780	26 260	3 830
Mölnadal ⁴⁾	42 620	1 900	-13 280	31 240	12 030	19 210	1 400	9 530	2 910	25 870	5 370

* Räntor, amortering, driftskostnader, fastighetsskatt och hemförsäkring

** Mat, kläder, hygien, hälsovård, sport, fritid, lokala resor, fackavgift, olycksfallsförsäkring, tv, telefon, dagstidning, förbrukningsvaror, betaltjänster

¹⁾ Visby

²⁾ Lindsdal/Smedby

³⁾ Spandelstorp/Hässlegård

⁴⁾ Källered/Lindome

Kommun	Inkomst	Barn- bidrag	Skatt	Diponibel inkomst	Bostad*	Kvar efter boende	Barn- omsorg	Övrigt nödvändigt**	Bil	Summa utgifter	Kvar efter nödvändiga utg.
Norrtälje	37 730	1 900	-12 040	27 590	10 140	17 450	1 260	10 100	2 790	24 290	3 300
Skellefteå ⁵⁾	37 560	1 900	-11 930	27 530	7 070	20 460	1 130	9 690	2 730	20 620	6 910
Skövde	40 320	1 900	-12 650	29 570	8 400	21 170	1 320	9 450	2 710	21 880	7 690
Sollefteå	35 990	1 900	-11 990	25 900	5 760	20 140	990	9 760	2 800	19 310	6 590
Strömstad	36 490	1 900	-11 590	26 800	10 950	15 850	1 100	9 510	2 770	24 330	2 470
Sundsvall	40 780	1 900	-13 380	29 300	8 980	20 320	1 260	9 830	2 990	23 060	6 240
Södertälje	38 900	1 900	-12 430	28 370	11 750	16 620	1 090	10 100	3 050	25 990	2 380
Tierp	37 260	1 900	-11 680	27 480	7 710	19 770	1 010	9 900	2 720	21 340	6 140
Trollhättan	40 450	1 900	-12 760	29 590	8 480	21 110	1 250	9 480	2 760	21 970	7 620
Töreboda	35 470	1 900	-10 960	26 410	5 230	21 180	1 320	9 540	2 700	18 790	7 620
Umeå ⁶⁾	39 790	1 900	-12 750	28 940	10 040	18 900	1 320	9 670	2 770	23 800	5 140
Uppsala	39 580	1 900	-12 490	28 990	13 440	15 550	1 190	9 850	2 970	27 450	1 540
Vallentuna	44 130	1 900	-14 220	31 810	11 780	20 030	1 370	10 140	2 930	26 220	5 590
Varberg	36 840	1 900	-11 010	27 730	10 180	17 550	1 110	9 580	2 730	23 600	4 130
Vellinge	43 440	1 900	-13 140	32 200	11 690	20 510	1 260	9 510	2 810	25 270	6 930
Värnamo	39 050	1 900	-12 310	28 640	7 870	20 770	1 090	9 670	2 770	21 400	7 240
Växjö	39 160	1 900	-12 020	29 040	9 480	19 560	1 420	9 620	2 720	23 240	5 800
Örebro	38 170	1 900	-12 000	28 070	9 230	18 840	1 350	9 580	2 970	23 130	4 940
Östersund ⁷⁾	37 840	1 900	-12 170	27 570	8 040	19 530	1 140	9 970	2 820	21 970	5 600

* Räntor, amortering, driftskostnader, fastighetsskatt och hemförsäkring

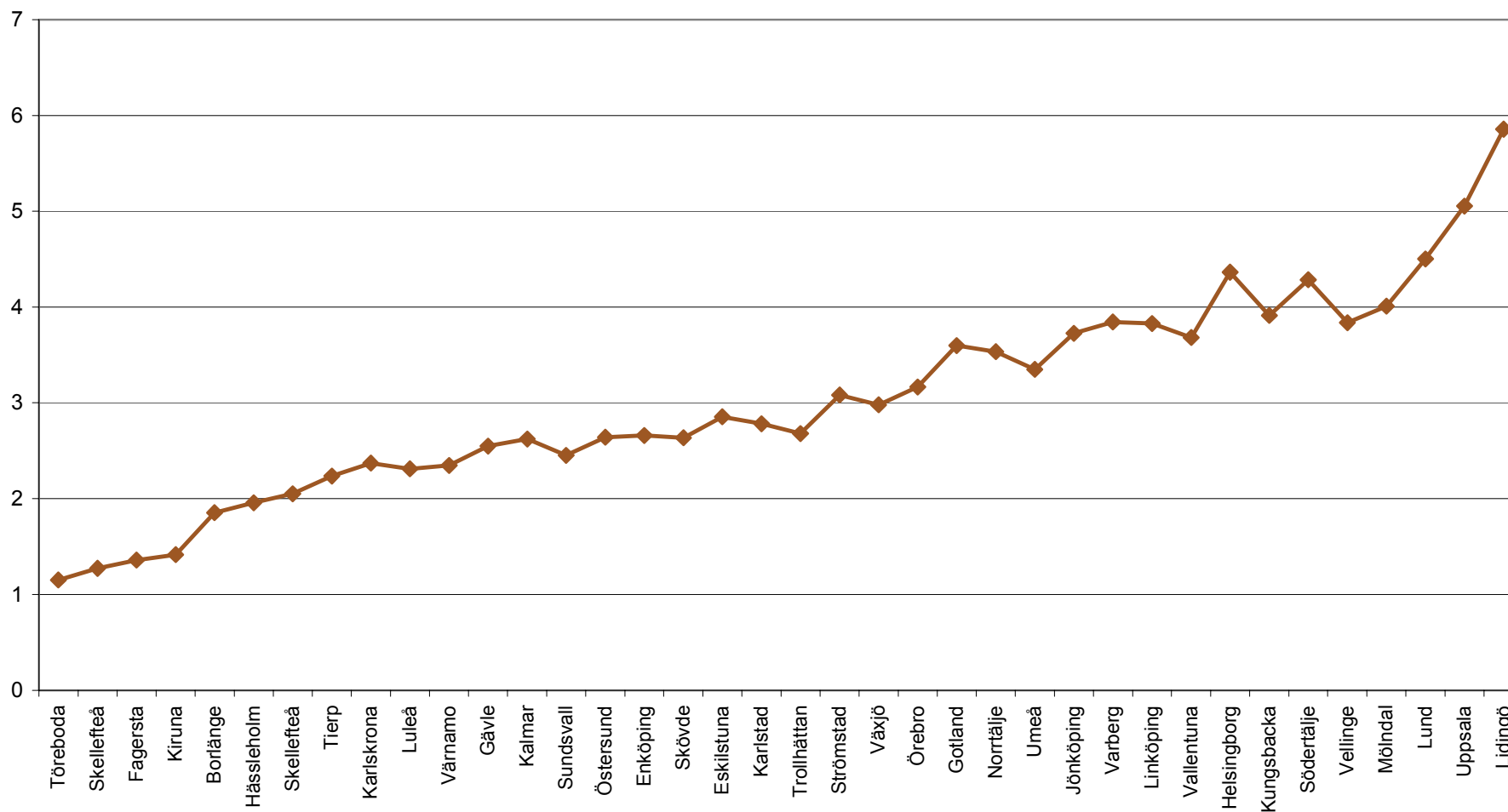
** Mat, kläder, hygien, hälsovård, sport, fritid, lokala resor, fackavgift, olycksfallsförsäkring, tv, telefon, dagstidning, förbrukningsvaror, betaltjänster

⁵⁾ Sunnanå

⁶⁾ Mariedal

⁷⁾ Frösön

Antal årsinkomster (brutto) för att köpa Sverigevillan

Bilaga 3 - Sverigevillan

Mäklare runt om i Sverige har gjort en bedömning av vad en och samma standardvilla skulle kosta om den låg på olika orter. Sammanställningen är gjord av FöreningsSparbanken Fastighetsbyrå i februari 2004.

Byggnadssätt

Betongplatta på mark. Trästomme av regelverk som utvändigt är klädd med träpanel. Träbjälklag. Taket belagt med betongpannor.

Byggnadsår: 1980

Storlek: 140 kvm, 5 rum och kök, ingen källare.

Tomt: 500 kvm

Läge: Strax utanför tätortskärnan.

Vatten och avlopp: Kommunalt

Övriga byggnader: Fristående byggnad med kallgarage. Varmbonat förråd/hobbyrum.

Entréplan

Rymlig entré med trapp till övre plan. 2 sovrum. WC/badrum. Vardagsrum med utgång till trädgård och uteplats. Kök med matplats.

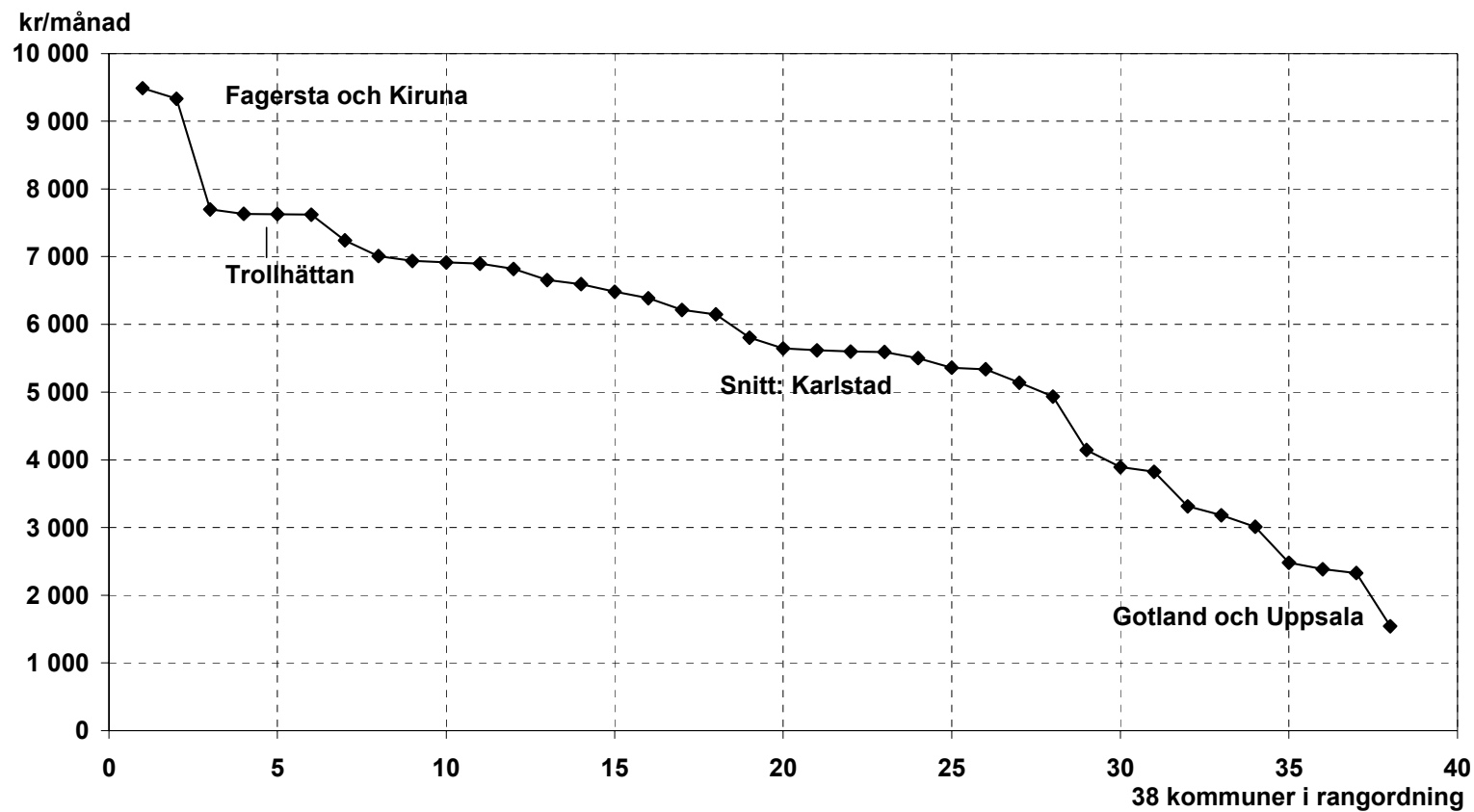
Grovkök med tvättmaskin och torkskåp samt separat utgång.

Övre plan

Hall samt rymlig klädkammare. WC med dusch. Stort allrum med utgång till stor balkong. Sovrum.

Bilaga 4

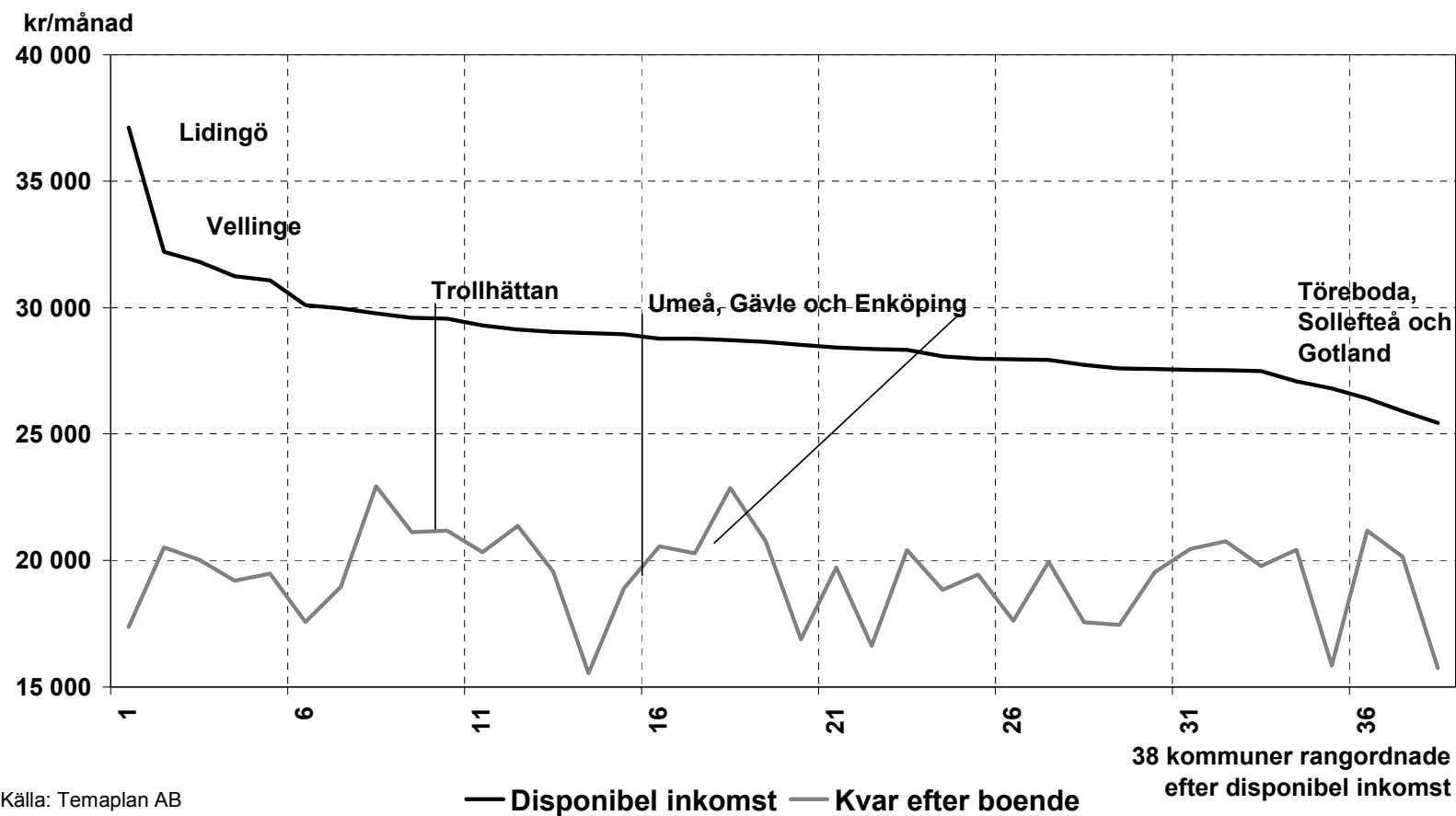
Rangordning efter kvar att leva på

Källa: Temaplan AB

Bilaga 5

Disponibel inkomst och kvar efter boendekostnader är betalda

Bilaga 6

Boendekostnader och kvar att leva på

